

Voorwoord

Voor u ligt het meerjaren verslag van Stichting Wegloophuis Utrecht over de jaren 2005 tot en met 2009.

In de afgelopen vijf jaar zijn er veel bijzondere dingen gebeurd binnen de Stichting Wegloophuis Utrecht. Zo kunt u verderop in dit verslag onder andere lezen dat de locatie Vervolghuis een aantal veranderingen heeft ondergaan waardoor we daar andere opvang en begeleiding bieden dan voorheen. Ook kijken we met trots terug op ons 25-jarig jubileum, met een geslaagd symposium en een zeer mooi jubileumboek.

Met het ter ziele gaan van wegloophuis Amsterdam zijn het Wegloophuis in Utrecht en Wegloophuis Den Haag 'De Vluchthaven' de laatste twee Wegloophuizen in Nederland.

Dat is jammer, want er is een behoefte aan meer uitwijkplaatsen voor mensen uit de psychiatrie. Dit bleek ook uit de demonstratie 'Tegen Dwang in de GGZ' in Eindhoven vorig jaar. Helaas met maar weinig hulpverleners en verpleegkundigen. Deze demonstratie is georganiseerd door de werkgroep 'Tekeer tegen de Isoleer' en droeg de visie uit, dat zorg geen straf mag zijn en simpelweg uit zorg en aandacht moest bestaan. Zelfs met de actuele discussie rond drang en dwang lijkt het dat oude begrippen als solidariteit, aandacht en medemenselijkheid, zeker in de psychiatrie verzwakt worden tot slechts iets van de cliënten zelf en tegenwoordig doorgaat onder de noemer 'Alternatieve Psychiatrie'.

En dat terwijl om ons heen de cijfers ten aanzien van het gebruik van medicatie exploderen tot zeer verontrustende aantallen. Bijvoorbeeld de recente cijfers inzake het gebruik van Ritalin. Een medicijn dat voorgeschreven wordt aan kinderen die de afgelopen tijd zo druk en lastig zijn geworden dat ze kennelijk gediagnosticeerd moeten worden. Ook de oudere kinderen grijpen massaal naar de Ritalin als goedkope stimulant in het uitgaansleven of om door te kunnen studeren voor examens. Ook het feit dat er steeds vaker en sneller antidepressiva wordt voorgeschreven zorgt voor discussie.

Ondertussen wordt de mythe in de maatschappij die vertelt dat het individu enkel op zich zelf bestaat, sterker en sterker. Sociaal maatschappelijke oorzaken voor problemen worden meer en meer naar het individu toegeschreven. In de psychiatrie worden deze problemen zelfs medisch bekeken en gediagnosticeerd. Aansluitend wordt deze diagnose gecombineerd met een behandeling die vaak nog meer medicijngebruik inhoudt en te weinig aandacht, zorg en therapie. Hierdoor is het woord 'behandeling' voor een grote groep mensen in de psychiatrie die van deze vorm van hulpverlening gebruik moeten maken, een misleidend woord geworden. Is het wel de bedoeling dat de psychiatrie een 'containment industrie' wordt waaruit het moeilijk ontsnappen is?

Het Wegloophuis Utrecht houdt samen met gelijkgestemde instellingen binnen de Landelijke Federatie Ongebonden Schilvoorzieningen (LFOS), vast aan een aantal belangrijke waarden. Voor ons zijn dat de kwaliteit van kleinschaligheid en laagdrempeligheid in werken, het vinden en behouden van de eigen regie voor cliënten in hun leven, emancipatie en maatschappelijke participatie, gelijkwaardigheid in het contact, het uitgaan van de eigen zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, elkaar durven aanspreken, in dialoog blijven, het gebruik maken van het gezonde verstand en zo het perspectief houden op mogelijkheden in plaats van beperkingen.

Onveranderd aan de basis van het Wegloophuis blijft de benaderingswijze en het werken van mens-tot-mens. Het feit dat je blijft werken zonder protocollen en dossiers. De relatie staat en blijft centraal staan waardoor wederkerigheid in vertrouwen de basis vormt van het te volgen (hulpverlenings)proces naar herstel. Waar plaats moet zijn voor rouw en verdriet over wat wat in de jaren hiervoor verloren is. Waar plaats moet zijn voor het eerst vinden van een nieuw evenwicht, hoe wankel ook. Daarnaast ook het feit dat het Wegloophuis ook nog steeds geen opleidingseisen vraagt aan haar vrijwilligers anders

dan affiniteit en sociale betrokkenheid. Waardoor het hulpverleners denken en de kennis uit boekjes, die vaak heel erg handig is maar juist ook net zo vaak het mens-tot-mens contact vertroebelt, binnen de perken blijft.

Door samen te blijven werken aan een informele sfeer van openheid en het - er toe doen voor een ander- als uitgangspunt voor de hulp- en dienstverlening te blijven herinneren. Door samen blijven te werken aan een dialoog met elkaar waarin gelijkwaardigheid en zelfstandigheid centraal staan.

We komen verschillende vormen van 'Handelingsverlegenheid' van hulpverleners buiten en binnen het Wegloophuis tegen. 'Handelingsverlegenheid' voortkomend uit het probleem dat je als hulpverlener denkt alles te moeten weten en kunnen en door je deskundigheid niet meer buiten je kaders kunt denken of verder wilt kijken naar andere mogelijkheden. 'Handelingsverlegenheid' is ook dat je vindt dat je als hulpverlener alles moet weten over psychiatrische ziektebeelden, verslaving, recht en sociale wetgeving. Je ingraaft in aannames over DSM ziektebeelden, gedrag en wat zo meer. Dat jij weet wat goed is voor de ander omdat jij vindt dat na al die studie, jij deskundig bent. Alleen kennen is geen begrijpen. Misschien heb je zoveel geleerd dat je vergeten bent om je eigen gezonde verstand te gebruiken en dat aanvoelen waar de ander staat ook heel belangrijk is. Helaas, het puur en alleen vanuit de ratio en de theorie de ander benaderen en proberen te begrijpen slaat veelal de plank mis. De doelgroep; mensen, voelen zich onbegrepen, niet gezien en niet gehoord. De cliënt ervaart zichzelf immers als meer dan alleen zijn of haar aangemeten ziektebeeld. En wat zou het dan jammer zijn als je de cliënt een gebrek aan ziekte inzicht verwijt omdat hij of zij anders, of zelfs helemaal niet doet wat jij wilt. Termen als 'overdracht', 'tegenoverdracht', 'macht' en 'onmacht' gelden immers in elke relatie tussen hulpverlener en cliënt. Je zult ook als hulpverlener met je zelf moeten kunnen zijn, wil je een ander kunnen begrijpen. Misschien is er wel een mogelijkheid dat als ik mijzelf en al mijn kennis en deskundigheid even vergeet, ik bij de ander kan zijn! Gewoon zijn, zonder direct iets te willen. Misschien geeft dat wel meer basis voor herstel. In het Wegloophuis zijn dit thema's waar, ook al is het niet altijd even bewust, mee gewerkt moet worden willen wij van ons zelf leren uit te gaan en als instrument leren ontwikkelen in het proces; van contact maken met- de hulpverlening aan- en naar Herstel van de bewoner.

Handelingsverlegenheid zien we ook in het doorschuiven van cliënten, als een vraag niet binnen de doelstelling valt van de instelling waar hulp gevraagd wordt. Het feit dat sommige hulpvragen niet binnen de gestelde indicatie vallen heeft als gevolg dat er geen antwoord komt op die hulpvragen. Want wie moet dat dan betalen? Zo wordt het probleem vooruit geschoven. De cliënt moet immers weer van voor af aan beginnen; hij moet een nieuwe indicatie aanvragen en komt opnieuw op de wachtlijst. Voor het Wegloophuis is het vanzelfsprekend dat we door net even wat extra's te doen, we vaak wel antwoord kunnen geven op die hulpvraag. Door met vrijwilligers te werken en niet gebonden te zijn aan indicaties, is dit dan ook mogelijk.

U kunt echter ook in dit verslag lezen dat de oude, platte vrijwilligersorganisatie met gelijke verantwoordelijkheid voor de medewerkers en bewoners, best moeilijk is overleefd te houden in deze individualistische samenleving. Ondanks het gelukkige feit dat vrijwilligers nog steeds een groot deel van het team van medewerkers uitmaken, hebben mensen ook minder tijd voor het (vrijwilligers-) werk dat het Wegloophuis eigenlijk vraagt. De maatschappij vraagt immers om steeds meer en snellere prestaties op het gebied van werk en studie.

De werkvloer is door deze ontwikkeling meer en meer afhankelijk geworden van het werken met stagiairs. Naast het feit dat ze vanwege hun studie korter verbonden zijn aan de stichting, vraagt het werken met zoveel stagiairs een meer intensieve tijdsinvestering wat betreft teambegeleiding dan wanneer er alleen met vrijwilligers gewerkt zou worden. De eisen van de opleiding wat betreft de begeleiding en de bijkomende tijdsinvestering begrenst daarentegen het aantal stagiairs binnen het

Wegloophuis aangezien alleen de twee betaalde krachten stagebegeleiding kunnen bieden. Door de groeiende vraag naar begeleiding aan vrijwilligers en stagiairs die de Stichting nodig heeft om aan de prestatie-eisen voor subsidie te voldoen, moet de vrijwilligersorganisatie zich misschien eens gaan afvragen of er niet meer betaalde krachten nodig zijn om haar werkzaamheden echt te kunnen continueren. Vanaf 2009 is er door gelukkige omstandigheden een nieuwe betaalde medewerker aan de slag gegaan, bekostigd door loonkostensubsidie uit de vangnet regeling. Een niet meer te missen aanwinst in het team, die haar meerwaarde voor de continuïteit op de werkvloer zeker bewezen heeft.

Ondanks de vele fusies in de Maatschappelijke Opvang is het Wegloophuis een van de weinig overgebleven kleine (vrijwilligers)organisaties werkend met (ex-) psychiatrische patiënten in de stad Utrecht. Het Wegloophuis Utrecht staat anno 2010 als organisatie, met haar bewoners en vrijwilligers midden in de missie van de WMO; het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid. Het ondersteunen van vrijwilligers en het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Kortom, de zorgzame samenleving.

We noemen in het bijzonder de prestatievelden binnen de WMO waar we als stichting aan blijven werken ;

- Prestatieveld 1: Bevorderen van de sociale samenhang; Ex-psychiatrische medemens geïntegreerd wonend midden in een van de oudste woonwijken van Utrecht.
- Prestatieveld 3: het geven van informatie en advies;
- Prestatieveld 5: het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
- Prestatieveld 6: het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
- Prestatieveld 7: het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder sociale pensions en vrouwenopvang.

Verder rest ons nog u veel leesplezier te wensen en willen we alle bewoners, ex-bewoners, medewerkers, ex-medewerkers en mensen die de Stichting Wegloophuis op een andere manier een warm hart hebben toegedragen van harte bedanken voor hun inzet.

Namens Stichting Wegloophuis Utrecht,

Stephan van der Sluis en Katrien Schumans,

Coördinatoren.

De Wegloophuis

Toen ik begon in het wegloophuis was er een team van vrijwilligers, stagiaires en betaalde krachten die vanuit hun hart werkten met mensen die al of niet zogenaamd waren uitbehandeld in de reguliere psychiatrie.

Dat die zelfde 'uitbehandelde' mensen met wat reisgeld, zonder woning, werk, uitkering en soms zelfs alleen de kleren die hij of zij aan had hebbende bij het wegloophuis voor een intake stonden kwam regelmatig voor.

Ik kan dat als mens nog steeds niet begrijpen, waarom zoveel geld en tijd in zorg, methodes, visies steken en zo weinig in 'gewoon aandacht' ?. Wat dan als de behandel tijd op is, de visie niet werkt of de methode niet toepasbaar is ? Klaar!

Deur dicht ! Hier heb je een telefoonnummer, treinkaartje wat zak geld en succes in je verdere leven, je bent beter.

Soms zijn die mensen inderdaad lastig en niet in een hokje te plaatsen, ook voor een Wegloophuis soms niet, maar het blijven in de eerste plaats mensen al of niet ziek of lastig. Nu zie ik steeds meer organisaties in de zorg roepen het moet anders en vervolgens roept men dat ze nu volgens de nieuwe inzichten met methode a of b gaat werken en ja dat men nu ook zelfs steeds meer mensen met een psychiatrisch verleden in dienst heeft.

Meer dan 25 jaar geleden bedachten een paar hulpverleners en patiënten dit ook al en richtten samen het Wegloophuis Utrecht op. Daar staan ,ondanks de goede veranderingen in de psychiatrie, visies en methodes, nu nog steeds mensen voor de deur die nergens anders een plekje kunnen vinden.

De wens van een Wegloop huis voor volgend jaar is dit niet vergeten: nog steeds kan men naast de nodige visies en methodes ook 'gewoon aandacht' aan bewoners geven, en zelfs zonder doel kan en mag dat wat mij betreft.

Voor de onwetende is niks onmogelijk...

Martin Bus, vrijwilliger sinds 2003

2. Stichting Wegloophuis Utrecht: Wegloophuis en Vervolghuis.

De stichting heeft twee locaties; het Wegloophuis aan de Waterstraat en het Vervolghuis aan de Kruisweg. In het Wegloophuis worden de meest urgente zaken voor de bewoners geregeld. Onder bepaalde voorwaarden kan een bewoner na minimaal drie maanden doorstromen naar het Vervolghuis. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat een bewoner bereid en capabel is om in een groep te wonen, moet hij een dagbesteding hebben en is het nodig dat hij al op een wachtlijst staat voor een woonplek na het Vervolghuis.

In de afgelopen vijf jaar zijn er een aantal kleine en grote veranderingen doorgevoerd in het Wegloophuis, maar vooral in het Vervolghuis.

2.1 Locatie Wegloophuis

2.1.1 Aanmelding en Intake

In het Wegloophuis kunnen mensen terecht die de reguliere psychiatrie willen ontvluchten en bij de aanmelding van bewoners hanteren wij laagdrempelige intakecriteria. Bewoners moeten minstens 18 jaar oud zijn, mogen niet verslaafd zijn aan hard drugs en er wordt een zekere mate van zelfstandigheid verwacht als het gaat om huishoudelijke taken, levensonderhoud en dagindeling. Wonen in het Wegloophuis brengt verantwoordelijkheid met zich mee, de bewoner moet gemotiveerd zijn om de regie over het leven weer in eigen hand te nemen en om hier ook de nodige stappen in te zetten. Daarom is het een voorwaarde dat de bewoner de eerste stap zet om in het Wegloophuis terecht te komen, er wordt verwacht dat hij of zij zelf belt om een afspraak te maken voor een intake.

Als vierde criterium om voor een intake in aanmerking te komen, mag iemand niet langer dan drie maanden weg zijn uit de instelling. Het is niet meer zo dat iemand weggelopen moet zijn uit de psychiatrie om in aanmerking te komen voor een kamer in het Wegloophuis, al doet de naam anders vermoeden. Helaas komt het nog steeds voor dat onze bewoners daadwerkelijk vluchten uit de psychiatrie, maar een groot aantal van onze bewoners is 'uitbehandeld' en zij kunnen niet langer op de opnameafdeling blijven. Natuurlijk staat het Wegloophuis achter het uitgangspunt dat mensen niet langer dan nodig in een psychiatrisch ziekenhuis opgenomen zijn, maar helaas blijkt het moeilijk om een geschikte vervolgplek te vinden wanneer de behandeling ten einde loopt, met als gevolg dat de patiënt op straat komt te staan. Dit betekent dat wanneer er voorkomen moet worden dat de uitbehandelde tussen wal en schip valt, er nog steeds weinig alternatieven zijn om in een dergelijk geval naar toe te gaan dan naar het Wegloophuis.

In de jaren 2008 en 2009 was het opvallend dat er ook mensen die al een plek hadden in een RIBW zich aanmeldden voor een intake bij het Wegloophuis. Voor deze mensen is een paar keer een uitzondering gemaakt op de intakecriteria, eigenlijk vangen wij louter mensen op die van een opnameafdeling komen of daar maximaal drie maanden geleden weg zijn gegaan. De mensen waarvoor een uitzondering is gemaakt, meldden zich bijvoorbeeld aan bij het Wegloophuis omdat ze van mening waren niet de juiste begeleiding te krijgen bij de RIBW, omdat zij een conflict hadden met een begeleider of medebewoner of omdat ze de RIBW instelling vroegtijdig moesten verlaten.

Tot eind 2009 waren er in het Wegloophuis twee van de in totaal zes kamers gereserveerd voor vrouwelijke bewoners. Omdat dit als gevolg had dat er regelmatig mannen afgewezen moesten worden voor een intake terwijl er wel een kamer leeg stond is besloten in de beleidsvergadering in oktober 2009, dit 25 jaar oude reserveringsbeleid te laten varen.

2.1.2. Begeleiding

Als de bewoner zijn kamer heeft betrokken in het Wegloophuis, krijgt hij twee contactpersonen (persoonlijk begeleiders) die samen met de bewoner een traject uit zetten en doorlopen om de doelen van de bewoner te bereiken. De bewoner bepaalt zelf aan welke vormen van begeleiding hij behoefte heeft. Het Wegloophuis neemt hierin een neutrale positie in: het ondersteunt bewoners waar mogelijk, maar legt hen niets op. Begeleiding wordt onder andere geboden bij:

- het aanvragen van een uitkering;
- het aanvragen van proefverlof;
- het aanvragen van voorwaardelijk ontslag bij een rechterlijke machtiging;
- het omgaan met financiën;
- het vinden van vervolghuisvesting;
- het omgaan met medicatie en andere drugs;
- het vinden van een dagbesteding of baan.

2.1.3 Werkwijze

De medewerkers van het Wegloophuis werken vanuit democratische psychiatrische principes. Dit betekent dat het Wegloophuis de bewoner niet als patiënt ziet of in die rol zet, maar hem beschouwt als iemand die last heeft van bepaalde beperkingen die zijn maatschappelijk functioneren in de weg staan.

Het Wegloophuis reduceert een persoon niet tot een categorie, maar heeft oog voor de complexiteit van zijn bestaan. Het doel van de begeleiding is dan ook niet genezing, maar sociale reproductie: de bewoner in staat stellen als volwaardig mens in de maatschappij te functioneren.

De benaderingswijze van bewoners in het Wegloophuis kenmerkt zich door:

- Een gelijkwaardige relatie tussen vrijwilliger en bewoner.
- Begeleiding op basis van een zogenaamde 'mens tot mens'-benadering.
- Vraaggericht werken (initiatief ligt bij de bewoner zelf).
- Accent op begeleiden in plaats van behandelen.
- Aanspreken van de bewoner op zijn persoonlijke verantwoordelijkheid.
- De nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de bewoner komt ook terug in de huisregels van het Wegloophuis. Hierin staat bijvoorbeeld dat een bewoner in overleg met zijn arts mag stoppen met zijn medicatie als hij dat wil. Daarnaast is het gebruik van alcohol en softdrugs toegestaan, mits dit op de eigen kamer gebeurt en er geen sprake is van een overheersende verslavingsproblematiek.

Bijzondere ontmoetingen

Waar het wegloophuis voor mij het meest bijzonder in blijft is de oprechte ontmoeting die er plaats kan vinden tussen mensen. Een ontmoeting die niet gekleurd wordt door van te voren gelezen informatie in dossiers, een ontmoeting vanuit oprechte vragen zoals: 'Wie ben je, wat wil jij en hoe kan ik je daarbij helpen?'

Zo ontmoette ik tijdens mijn stage een bijzondere bewoner. Deze bewoner was een uitzondering op de regel zoals die er veel mogen zijn in het wegloophuis. Hij woonde er uiteindelijk een stuk langer dan de op papier 'uiterlijk 6 maanden', omdat dat de tijd was die hij nodig had. In deze tijd hebben we samen veel meegemaakt en uiteindelijk mocht ik hem helpen verhuizen naar zijn nieuwe eigen woning!

Waar we tijdens deze tijd met elkaar onder andere achter kwamen was het feit dat onze muzieksmaak zich voor een deel overlapt. Toen hij al een tijdje op zichzelf woonde en ik een kaartje over had voor een band waarvan ik dacht dat hij het ook wel kon waarderen belde ik hem op met de vraag of hij mee ging. Hij vroeg me met een lach of 'mijn vrienden soms niet konden' en ik bekende hem dat dit inderdaad het geval was. Desalniettemin wilde hij met me mee en zo gingen we naar Amsterdam. Het optreden was een van de betere die ik ooit heb gezien en het gegeven dat ik het kon delen met iemand die dezelfde mening deelde maakte het voor mij een heel bijzondere avond.

Misschien is het in een 'normale ontmoeting' zo dat dingen zo lopen, dat je mensen tegenkomt in je leven met wie je dingen gemeen hebt en kan delen. Toch heb ik de ervaring dat er plekken zijn waar deze ontmoetingen in het kader van 'professionaliteit' niet plaats mogen vinden. Het zijn niet die plekken waar ik als hulpverlener wil werken. Want wat ik nu weet is dat de deze oprechte ontmoetingen het voor mij waardevol maken niet alleen mijn werk te doen maar er zelf van te blijven leren en groeien als mens.

Sanne Vink, werkzaam bij Stichting Wegloophuis sinds 2003.

2.1.4 Time Out

Voor sommige mensen is het handig om voor korte tijd te kunnen terugvallen op het Wegloophuis. In de afgelopen vijf jaar hebben er maar liefst 23 mensen één of meerdere keren gebruik gemaakt van de mogelijkheid om voor een paar dagen tot maximaal drie weken in het Wegloophuis te logeren. Iemand die al geruime tijd zelfstandig woont, kan bijvoorbeeld een terugval voorzien en bij het Wegloophuis aankloppen voor een time out om zo een opname of een daadwerkelijk terugval proberen te voorkomen. Ook kan het voorkomen dat iemand die op een long - stay afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis of in een RIBW woont daar even niet wil zijn door een conflict of een andere vorm van onrust. Een kort verblijf binnen het Wegloophuis kan helpen om die rust weer terug te vinden. Vaak zijn de bewoners die een time out willen van de instelling waar ze verblijven, niet zelfstandig genoeg om langer dan de gestelde drie weken in het Wegloophuis te verblijven, ze zijn immers de verzorging en begeleiding gewend die zij soms al jaren krijgen binnen de instelling. Dit vraagt van de medewerkers van het Wegloophuis een andere manier van begeleiding dan bij andere bewoners. Er is meer aandacht nodig voor het voorzien in de algemene dagelijkse levensbehoeften, zoals het doen van boodschappen, koken, schoonmaak, medicatiegebruik en dagbesteding. Om er zo zeker mogelijk van te zijn dat het Wegloophuis deze extra zorg kan bieden wordt iemand alleen voor een Time out aangenomen na goed overleg in de vergadering, aangezien het meestal een uitzondering op de intakecriteria betreft.

2.1.5 Inloop

Veel bewoners hebben na hun verblijf in het Wegloophuis nog steeds behoefte aan contact. Daarom biedt het Wegloophuis hun de mogelijkheid tijdens kantooruren binnen te lopen voor een bakje koffie, aanspraak en gezelligheid. Ook kunnen ex-bewoners deelnemen aan de activiteiten van het Wegloophuis, zoals het jaarlijkse dagje uit. De afgelopen jaren is er door het team van het Wegloophuis actiever gewerkt aan het onderdeel inloop. De inloop is ontstaan doordat bewoners graag nog even kwamen buurten en een kopje koffie wilden drinken met hun oude begeleider. Het contact met het Wegloophuis verwaterde zodra oude begeleiders weggingen bij het Wegloophuis. Tegenwoordig wordt er nauwer contact onderhouden met ex-bewoners en gaat het contact verder dan alleen dat kopje koffie, uiteraard alleen als de bewoners hier behoefte aan heeft. Er wordt één keer per maand een activiteit georganiseerd waarvoor ex-bewoners worden uitgenodigd, er wordt hulp geboden bij praktische zaken als verhuizingen, administratie of ondersteuning bij indienen van klachten bij instanties. We merken dat ex-bewoners die een klein sociaal netwerk hebben het waarderen als medewerkers van het Wegloophuis het initiatief nemen op bezoek te gaan of samen iets leuks te ondernemen. Voor het aanvragen van een uitkering, PGB of schuldsanering weten ex-bewoners de weg naar het Wegloophuis ook vaak te vinden. Het Wegloophuis heeft kortom in het leven van sommige ex-bewoners een sociale functie als Maatschappelijk Steunsysteem gekregen als laagdrempelige ontmoetingsplaats binnen de stad Utrecht.

Met zijn allen nog wat drinken in het wegloophuis

De gezellige avondjes van toen ik nog in het Wegloophuis woonde herinner ik me alsof het gisteren was en mis ik zeker. Maar nu ik weer in de stad woon kan ik af en toe weer langs wippen! Eén keer per week eten we met zijn allen. Dit is zo gezellig en is ook nog eens voordelig! Op één van die avonden – toen woonde ik nog op de waterstraat - gingen we met zijn allen nog wat drinken in het Wegloophuis. Deze avond staat me nog steeds bij! We luisteren dan altijd muziek en ik had nog een paar hele leuke ceedeetjes met de hits van vroeger. We swingden de pan uit die avond. Het was lachen, gieren en brullen!

Ook dit wat serieuzere verhaal is me bijgebleven: In de tijd dat ik in het Wegloophuis zat had ik het een zekere periode zeer moeilijk. Ik automutileerde mijzelf. De begeleiding baarde dat veel zorgen. We hebben toen een contract opgesteld; als ik het nog eens zou doen moest ik mijn telefoon inleveren. Met mijn toestemming. Toen het toch gebeurde en ik mijn telefoon moest inleveren, werd ik ontzettend boos. De begeleiding bleef echter heel rustig en uiteindelijk hebben we het opgelost.

In december 2007 heb ik een beslissing genomen. Een dag in mijn leven die ik nooit zal vergeten. Hierdoor belandde ik in het ziekenhuis. Ik kreeg een gigantische kaart en veel bezoekjes en telefoontjes. Echt geweldig! En zelfs een leuk kerstpakket!

Tot op de dag van vandaag heb ik heel veel aan het Wegloophuis. Ik kan ze altijd tijdens de dienst bellen en 's middags langskomen. Ik neem ze dit echt in dank af. Wil je leuke dingetjes met zijn allen doen dan ben je goed thuis in het Wegloophuis!

Silvy, ex –bewoonster, 2007.

2.2 Locatie Vervolghuis: van begeleid wonen naar doorstroomhuis

Sinds 1998 is het Vervolghuis als onderdeel van de stichting Wegloophuis gevestigd op de Kruisweg te Utrecht en biedt plek aan vijf bewoners. Tot 1 januari 2006 was het Vervolghuis een begeleid wonen project, voortgekomen uit het idee een voorziening te realiseren waar mensen buiten de reguliere GGZ om langdurig konden wonen. Bewoners waren voornamelijk afkomstig uit het Wegloophuis in Utrecht of andere Wegloophuizen in Nederland. Het Vervolghuis bood hen een woonplek voor onbepaalde tijd, met begeleiding van vrijwilligers vanuit het Wegloophuis en vrijwilligers die alleen op het Vervolghuis werkten

Na een wisseling van subsidiegever en een uitgebreide evaluatie van het project Vervolghuis is in de beleidsvergadering van 13 juli 2005 besloten een andere weg in te slaan. De gemeente Utrecht heeft in de jaren 2004 en 2005 het project Vervolghuis op incidentele basis de subsidie overgenomen van het Zorgkantoor en zorgt sinds het jaar 2006 voor subsidie op structurele basis.

Het Vervolghuis is vanaf 1 januari 2006 geen voorziening meer waar bewoners kunnen wonen voor onbepaalde tijd, maar het is een doorstroomhuis geworden, bedoeld voor bewoners van het Wegloophuis Utrecht.

Waar het Vervolghuis en het Wegloophuis voorheen twee apart functionerende huizen waren, zijn deze nu meer op elkaar afgestemd en kan een bewoner van het Wegloophuis onder bepaalde voorwaarden nu doorstromen naar het Vervolghuis om daar zijn begeleidingstraject met – voor zover mogelijk- dezelfde contactpersonen voort te zetten en af te sluiten. Voor een verblijf in het Vervolghuis staat een maximale duur van 18 maanden.

De lange wachtlijsten voor beschermde of begeleide woonvormen leiden er toe dat bewoners van het Wegloophuis niet direct kunnen doorstromen naar de gewenste woonvorm als het half jaar verblijf in het Wegloophuis er op zit. Een verblijf in het Vervolghuis kan dienen als overbrugging van die wachttijd.

Een voorwaarde voor verblijf in het Vervolghuis is dan ook dat de bewoner bij vertrek naar het Vervolghuis op een wachtlijst staat voor een woonvorm voor langdurig wonen. Ook verwachten wij van een bewoner van het Vervolghuis dat hij of zij een dagbesteding heeft, bereid is in een groep te wonen en in staat is om samen met de medebewoners zorg te dragen voor het huishouden. De intakecriteria die gelden voor een verblijf in Wegloophuis, blijven uiteraard gelden voor de bewoners die doorstromen naar het Vervolghuis.

Ook proberen we bij een eventuele overgang van een bewoner naar het Vervolghuis in te schatten wat voor invloed dat zal hebben op de groep bewoners van het Vervolghuis. In het Wegloophuis beschikt iedere bewoner over een eigen HAT- eenheid en kan zodoende redelijk afgezonderd van de medebewoners zijn leven leiden. In het Vervolghuis zijn de kamers kleiner en moeten sanitaire voorzieningen, keuken en woonkamer met vijf mensen worden gedeeld. De bewoner komt dus in een woongroep terecht waarin het moeilijk is om zo afgezonderd te leven als in het Wegloophuis. Dit vraagt van de medewerkers van de stichting om meer intensieve groepsbegeleiding dan geboden wordt in het Wegloophuis.

Hoewel de grote verschillen ten aanzien van doelgroep en verblijf die er eerder waren tussen het Wegloophuis en het Vervolghuis zijn opgeheven, is het echter niet het geval dat er geen verschil meer bestaat tussen wonen in het Wegloophuis en wonen in het Vervolghuis. Het Vervolghuis is een woonhuis met minder kantoorfaciliteiten waar bewoners binnen kunnen lopen met een vraag, dan in het Wegloophuis. De bewoners van het Vervolghuis hebben minder behoefte aan materiële hulpverlening dan de bewoners van het Wegloophuis; ze hebben een inkomen, ze staan op een wachtlijst voor een woonplek en sommigen van hen hebben een dagbesteding of een betaalde baan. Dit betekent echter niet, dat deze bewoners geen behoefte hebben aan ondersteuning en begeleiding.

Meer dan in het Wegloophuis, hebben deze mensen te maken met eenzaamheid, armoede en staan ze voor de grote opgave te leren omgaan met hun ziektebeeld of wat zij hebben meegemaakt in hun verleden. Men zou kunnen zeggen dat de meest urgente, praktische problemen zijn opgelost tijdens het verblijf in het Wegloophuis en er tijdens het verblijf in het Vervolghuis tijd en ruimte is om na te denken over hoe het leven verder ingevuld moet worden. Dit vraagt om een andere manier van begeleiden, meer presentiegericht en met meer aandacht voor het opnieuw gaan deelnemen aan het dagelijkse leven binnen de maatschappij.

2.2.1 De overgang naar doorstroomhuis.

De verandering van project voor langdurig wonen met begeleiding naar doorstroomhuis is niet zonder slag of stoot gegaan. Het bracht de volgende ingrijpende veranderingen met zich mee:

1. De verhuizing van de fysieke werkplek van de coördinator van het Vervolghuis naar de locatie op de Kruisweg
2. Het werken met één roulerend team op beide locaties binnen de Stichting;
3. Functiewijziging van de vrijwillige woonbegeleiders, die op beide locaties zullen worden ingezet voor praktische werkzaamheden met bewoners, zoals contactmomenten als koffiedrinken, boodschappen halen, bijdrage leveren bij het schoonhouden van kamers en algemene ruimtes. Daarnaast de verplichting 2 x per maand aanwezig te zijn bij de teamvergadering in plaats van 1 x per maand.
4. De tijdslimiet voor het woonverblijf binnen het Vervolghuis veranderde in maximaal 18 maanden in plaats van ongelimiteerd woonverblijf. Weliswaar met de gouden regel "Zo kort als mogelijk en zo lang als nodig is".
5. De kamers voor bewoners dienen door de stichting gemeubileerd te worden in plaats van door de bewoner zelf, het gaat immers om tijdelijke verhuur.

Het doel dat de Stichting met de gewijzigde vorm van het project Vervolghuis als 'Doorstroomhuis' voor ogen had, was het bewerkstelligen van een kwaliteitsverbetering in de begeleiding en ondersteuning van de bewoners.

Het nieuwe model zoals dit voor het Vervolghuis bedacht is, biedt voor de bewoners binnen onze Stichting de mogelijkheid hun verblijf te verlengen met 18 maanden, waardoor de begeleiding en ondersteuning op alle leefgebieden geïntensiveerd kan worden. Dit ter vergroting van de zelfstandigheid en de emotionele draagkracht van de bewoners. Ook wordt het hierdoor mogelijk een meer realistisch en compleet begeleidingstraject te bieden met als hoogst haalbare doel een volledige re-integratie op zelfstandige basis terug in de maatschappij. Dit is een aspect van de begeleiding dat in de praktijk nauwelijks haalbaar bleek te zijn binnen 6 maanden tijd. Door de bovenstaande beleidsverandering door te voeren hebben we gemeend een meer realistisch vooruitzicht op een geslaagd traject voor de bewoners te creëren. Voorheen lag de focus binnen de begeleiding en ondersteuning van de bewoners binnen het Wegloophuis, zowel voor bewoners als medewerkers, veel meer op het zoeken naar vervolghuisvesting binnen de tijdelijke opvangmogelijkheid van 6 maanden. Nu kan er meer aandacht zijn voor andere aspecten van de begeleiding. Inmiddels zijn we bijna vijf jaar verder en zijn we in die tijd tegen een aantal praktische zaken aangelopen. Het blijkt zo te zijn dat de doorstroom van Wegloophuis naar Vervolghuis niet zo makkelijk is. Dat komt bijvoorbeeld doordat er niet altijd geschikte kandidaten zijn. Of iemand wel of geen geschikte kandidaat is om naar het Vervolghuis te verhuizen, kan liggen aan de groep bewoners die al in het Vervolghuis woont en of in de al bestaande groepsdynamiek een nieuwe bewoner wenselijk is. Ook is een factor die meespeelt de zelfstandigheid van de bewoner die verhuizen moet en de bereidheid om in een groep te wonen. Daarnaast speelt, weliswaar op de achtergrond, de

bezetting van het team van medewerkers een rol in het maken van de keuze. Bovenstaande problemen bij de overgang van Wegloophuis naar Vervolghuis, kunnen in een goed bezet en op elkaar ingespeeld team, binnen de beschikbare tijd die er staat voor begeleiding van bewoners in het Vervolghuis, beter ondervangen worden dan een onderbezet en beginnend team zoals dat er bijvoorbeeld in de zomermaanden vaak is.

Het voelt als een cadeautje.

Enkele jaren geleden verkeerde mijn dochter in grote moeilijkheden: geen woonruimte meer, gestopt met behandeling bij de ene afdeling van een grote GGZ-instelling en op de wachtlijst bij een andere afdeling van diezelfde instelling. Ze kon gelukkig terecht bij het Wegloophuis en dat is haar redding geweest. De medewerkers van het Wegloophuis hebben mijn dochter bijgestaan toen de GGZ-instelling een gat in haar behandeling liet vallen. Er is in die tussentijd veel gebeurd, maar inmiddels woont mijn dochter zelfstandig. En, heeft nog steeds contact met het Wegloophuis, want dat is een plek waar zij zichzelf kan en mag zijn.

De mens- tot- mens benadering en de kleinschaligheid van het Wegloophuis zorgen ervoor dat cliënten zich gezien, gehoord, gekoesterd en veilig voelen. De lijnen intern zijn heel kort, waardoor het bijna onmogelijk is om als cliënt in een zwart gat te vallen. Ik ben ervan overtuigd dat dit vooral voor mensen met een psychiatrische achtergrond ongelofelijk waardevol is.

Voor mij heeft het Wegloophuis zijn bestaansrecht meer dan bewezen. Vandaar dat ik mij vorig jaar gemeld heb als vrijwilliger en sinds november 2009 bestuurslid ben bij het Wegloophuis. Mijn medebestuurleden en de coördinatoren zijn stuk voor stuk gedreven mensen met een zeer open blik. De bestuursvergaderingen zijn stimulerend, creatief en productief. De sfeer is prima. Kortom: voelt als een cadeautje!

Diana Tak, bestuurslid sinds 2009

3. Stichting Wegloophuis Utrecht als organisatie

3.1 Teamsamenstelling

Zoals u wellicht bekend is, werkt het Wegloophuis vanaf haar oprichting in 1981 met vrijwilligers. Hoewel er in de teamsamenstellingen met de tijd veel is veranderd is het nog steeds ons streven zo veel mogelijk met vrijwilligers te werken. Ook zijn er ieder jaar een aantal stagiairs werkzaam in het team. Het team wordt begeleid door twee betaalde coördinatoren. Sinds 1 februari 2009 is er een derde betaalde kracht in dienst, gefinancierd vanuit de vangnetsubsidie van de gemeente Utrecht.

Verreweg de meeste medewerkers in het team hebben een sociale opleiding genoten (zoals MWD, SPH of SPW), zijn daar mee bezig of maken vanwege hun vrijwilligerswerk bij het Wegloophuis de keuze om te beginnen met een dergelijke opleiding. Het is ondanks dit gegeven nog steeds geen vereiste een opleiding in de hulpverlening te hebben afgerond, of daar mee bezig te zijn, om te kunnen solliciteren bij onze stichting. Wij vragen wel enige levenservaring en een eigen kijk op de hulpverlening en GGZ.

Vanuit onze ideologie en visie werken wij nog steeds zoveel mogelijk vanuit een mens – tot – mens benadering en niet van uit een hulpverlener –cliënt benadering die ons inziens nog vaak te weinig gelijkwaardig is.

Van woonbegeleider tot bestuursvoorzitter.

Vijf jaar al bijna, als vrijwilliger bij het Wegloophuis. De eerste paar jaar als woonbegeleider, nu als lid van het bestuur. 'Toevallig' hier terecht gekomen. Terwijl ik mijn eerste kennismakingsgesprek voerde, ging de deur open. Het eerste wat ik zag was één paar blote billen. Een verward hoofd erboven, met hele lieve ogen. Michael bleek hij te heten, de eerste van vele bewoners die ik heb leren kennen. Hup broek omhoog en weer verder met de praktijk van de dag. Ooit ergens een normaal mens gezien? Nooit meer sinds het Wegloophuis.

Daar sta je dan, in de supermarkt, met een paar tassen vol boodschappen, terwijl je een bewoner scheldend en zierend van woede ziet weglopen. Waarom? Ik zou het niet meer weten. Wel zijn naam, provocaties, buien, wijsheden. Dat alles kan een mens zijn, in mindere of meerdere mate, mooi en 'lelijk'. Het leuke is, het zit in ons allemaal!

Ook in het bestuur, in het team, we leren, ontmoeten, confronteren, ontwijken elkaar. Zoveel mogelijk in gelijkwaardigheid.

Neeltje Spit, werkzaam bij Wegloophuis Utrecht van 2004 tot 2009

3.2 Vrijwilligers

De Vrijwilligerscentrale in Utrecht heeft ons de afgelopen jaren op effectieve wijze geholpen met het vinden van vrijwilligers. Naast het bestuur dat in zijn geheel bestaat uit vrijwilligers, wordt ook de begeleiding aan bewoners gedaan door een team vrijwillig medewerkers. Het aantal vrijwilligers binnen het team verschilt per jaar en ondanks dat het niet makkelijk is om als vrijwilligersorganisatie het hoofd boven water te houden, heeft Stichting Wegloophuis deze organisatiestructuur weten te waarborgen. Toch is over de afgelopen vijf jaar een duidelijke daling in het aantal vrijwilligers te zien geweest. Zo waren er in 2005 nog twaalf vrijwilligers werkzaam in het team van het Wegloophuis, in 2006 negen, in 2007 zeven en in 2008 nog slechts drie. In 2009 is het aantal vrijwilligers dat werkzaam was op de werkvloer gestegen naar zes. Het werken met vrijwilligers is van oudsher een groot goed binnen onze stichting omdat dit het beste past in de ideologie maar ook omdat vrijwilligers de ideologie kunnen uitvoeren op een manier die voor ons wenselijk is. Juist omdat zij vaak geen sociale opleiding hebben genoten en daarom niet snel verzanden in zogenaamd

'hulpverlenersdenken', maar werkelijk van mens tot mens het contact aan gaan met bewoners zonder de vooraf bepaalde afstand die er is tussen een hulpverlener en een cliënt. De kracht van het werken met vrijwilligers zit hem in het gegeven dat vrijwilligers vanwege maatschappelijke betrokkenheid en affiniteit met onze doelgroep komen werken bij het Wegloophuis. Ook de diversiteit van de groep mensen die zich aanmeldt voor vrijwilligerswerk is volgens ons een kracht van het team vrijwilligers. Vrijwilligers hebben verschillende achtergronden en beweegredenen om te werken binnen de stichting. Bijvoorbeeld mensen in een re-integratietraject, ervaringsdeskundigen, familieleden van cliënten van de GGz, studenten of mensen die een carrièreswitch ambiëren.

3.3 Stagiairs

De meeste stagiairs die binnen de stichting stage komen lopen, doen de opleidingen Sociaal pedagogische Hulpverlening of Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. In principe is een stage binnen het Wegloophuis een HBO stage, bij voorkeur voor studenten in het derde jaar, maar de afgelopen jaren hebben we ook samengewerkt met verschillende MBO opleidingen. Ook de opleiding tot Psycho Sociaal Werker heeft bij Stichting Wegloophuis een aantal stagiairs geplaatst. Een stagiair binnen het Wegloophuis werkt mee als volwaardig medewerker van de stichting en functioneert op alle vlakken zoals een vrijwilliger doet. Ook krijgt een stagiair stagebegeleiding vanuit de stichting door een gediplomeerd Maatschappelijk werker of Sociaal Pedagogisch Hulpverlener. De beide coördinatoren nemen deze stagebegeleiding voor hun rekening. Over de afgelopen vijf jaar is het aantal stagiairs dat per jaar binnen het Wegloophuis werkt, gestegen. In het collegejaar 2004-2005 waren er vier stagiairs, in 2005-2006 vijf, evenals in het collegejaar 2006-2007. In 2007-2008 waren er zes stagiairs werkzaam en in 2008-2009 waren er maar liefst negen studenten die hun stage binnen de Stichting Wegloophuis hebben voltooid. Deze groei is onder andere te verklaren doordat wij sinds 2007, wanneer mogelijk, tevens studenten proberen aan te nemen die in de maand februari instromen. Voor de stichting heeft dit als voordeel dat ook de vaak onderbezette zomermaanden dan wat beter bemand zijn, maar vooral dat stagiairs elkaar goed kunnen ondersteunen in het inwerktraject. Zo kunnen stagiairs die in september beginnen de februari - instromers ondersteunen in hun inwerkperiode en de studenten die in februari beginnen kunnen het zelfde doen voor diegenen die in september erop hun stage starten. Hoewel een stage in het Wegloophuis zwaar kan zijn omdat het veel verantwoordelijkheden met zich mee brengt, merken we dat het voor de meeste stagiairs vooral een erg leerzame periode in hun opleiding is. Buiten dat er veel te leren is wat betreft de werkzaamheden in de begeleiding van bewoners moeten stagiairs erg reflectief kunnen zijn in hun werk. Omdat wij met zo weinig mogelijk protocollen werken en uitgaan van de situatie en de mens, moet een begeleider in het Wegloophuis zichzelf durven laten zien. Theoretische kennis is zonder meer belangrijk, maar in de visie van de Stichting moet de theorie ook los gelaten kunnen worden en slechts als kapstok gebruikt worden in het werken met bewoners. Dit vereist een eigen visie op hulpverlening en bereidheid om naar zichzelf te kijken. In de loop der jaren is de stichting zich het belang van het opleiden van stagiairs steeds meer gaan realiseren.

Een stage binnen het Wegloophuis is volgens ons een welkome aanvulling op een opleiding tot hulpverlener. Hoe een stage binnen het Wegloophuis ervaren kan worden door een stagiair, illustreert het voorbeeld in het kader op de volgende pagina.

Zonder woorden samen op de bank

Als ik denk aan het Wegloophuis denk ik aan een plek waar iedereen zich zelf kan zijn, waar vrijheid heerst en in principe niks moet. Geen protocollen waar begeleiders zich aan moeten houden en geen hokjes waar bewoners in worden gestopt. Ik kan me nog een moment herinneren waarin ik een bewoonster huilend in de woonkamer zag zitten. Op dat moment was er verder niemand in de woonkamer. In eerste instantie wist ik niet zo goed wat ik moest doen; ik liep toen ook nog niet zo lang stage in het Wegloophuis. Op dat moment probeerde ik me voor te stellen wat ik op dat moment, als ik huilend op die bank had gezeten, het fijnste had gevonden. Ik ben naast deze bewoonster gaan zitten en heb niks gezegd. Ik legde mijn arm achter haar schouders op de bank en samen hebben we daar een tijdje gezeten. Gewoon zonder woorden samen op die bank. Na een tijdje werd de bewoonster rustiger. En ook ik voelde dat het goed zat. Dat soort momenten waarin je tijd hebt voor elkaar en er echt kan zijn voor iemand dat zijn voor mijn gevoel de belangrijkste facetten in de hulpverlening. Iemand helpen vanuit mijn mens- zijn en niet alleen vanuit de 'hulpverlenersrol'. Na het Wegloophuis heb ik gemerkt dat er helaas weinig tijd en vrijheid is om te werken vanuit mijn mens- zijn. Kennelijk is het gevaarlijk om je echt op te stellen naar een 'patiënt' en zo zijn aanrakingen helemaal taboe heb ik gemerkt. Ik heb daar nog wel eens moeite mee omdat ik weet dat als ik ooit in de hulpverlening terecht zou komen, dat ik dan ook graag écht geholpen word en liever niet word afgedaan met een praatje strikt volgens de richtlijnen van een bepaalde methodiek. De vrijheid die je krijgt in het Wegloophuis werkt niet alleen positief voor de bewoners maar ook voor de medewerkers.

Marina Spijkerman, stagiaire 2007-2008

3.4 Betaalde krachten

Het team van medewerkers van de Stichting wordt begeleid door twee betaalde coördinatoren. Zij hebben de onderstaande taken en bevoegdheden:

- Zorg dragen voor sollicitatieprocedures van vrijwilligers en stagiairs-
- Zorg dragen voor de algemene gang van zaken en continuïteit binnen de stichting.
- Door middel van teamcoaching het initiatief, de deskundigheid en verantwoordelijkheid van vrijwilligers en stagiairs bevorderen
- Het ondersteunen van vrijwilligers en stagiairs bij de begeleiding van bewoners. Het coördinaat bewaakt de kwaliteit van de begeleiding aan bewoners en is hierin eindverantwoordelijk.
- Het hebben van een coördinerende rol binnen de commissies van de stichting en bewaken van het proces binnen de commissies. Coördinatoren zijn tevens eindverantwoordelijk voor het commissiewerk.
- Wanneer vrijwilligers en stagiairs er niet uitkomen en er een impasse ontstaat binnen de algemene vergadering heeft het coördinaat een beslissende stem, wanneer zij het nodig achten plegen zij overleg met het bestuur.
- Contact onderhouden met de woongroep en zorg dragen voor de taken die daaruit voort komen
- Zorg dragen voor de verzekeringen die met de stichting gemoeid zijn
- Deelnemen aan interne en externe overlegvormen
- Externe contacten onderhouden
- Een bijdrage leveren aan het beleid van de stichting

De coördinatoren zijn gezamenlijk eindverantwoordelijk, elk voor één van beide locaties en zorgen voornamelijk voor de continuïteit van de stichting.

In 2006 heeft de toenmalige coördinator van het Vervolghuis, mw. E. Aartsen haar werkzaamheden

voor de Stichting neergelegd en is vervangen door mw. K. Schumans. Haar aanstelling was in eerste instantie voor een half jaar, is daarna verlengd met een jaar en in 2008 omgezet in een vaste aanstelling. Dhr. van der Sluis is sinds 2001 coördinator van de locatie Wegloophuis.

Sinds februari 2009 is er een derde betaalde kracht in dienst. In de beleidsvergadering van 19 december 2007 is besloten dat de Stichting gebruikt wilde gaan maken van de toenmalige zogenaamde loonkostensubsidie Vangnetbaan om zo meer continuïteit te kunnen bieden binnen de stichting. In het bijzonder in het onderhoud van beide panden en andere beheertaken was dit gewenst. Door het grote verloop van vrijwilligers en stagiairs konden de twee al aangestelde betaalde krachten niet genoeg continuïteit bieden, voornamelijk in de onderbezette zomermaanden en andere vakantieperiodes. De werkzaamheden rondom het beheer en het werk van de verschillende commissies binnen de stichting leed hieronder en dit had tevens een negatieve invloed op de werkdruk van het coördinaat. In de beleidsvergadering zijn verschillende takenpakketten opgesteld voor een derde betaalde kracht en is besloten voor een combinatie van een functie in het beheer en gastheer / gastvrouwschap. Het bestuur heeft verschillende gesprekken gevoerd met de Gemeente Utrecht, maar er zijn begin 2008 geen geschikte kandidaten gevonden die voldeden aan onze voorwaarden.

In 2008 is besloten om de vangnetfunctie aan te bieden aan een vrijwilligster die in dat jaar al werkzaam was binnen het Wegloophuis; mw. M. Deel. Zij voldeed zowel aan de eisen die gesteld zijn door de Gemeente Utrecht om in aanmerking te komen voor een loonkostensubsidie binnen de vangnetbaan regeling alsook aan de eisen en voorwaarden die de stichting gesteld had. Het takenpakket is echter iets anders geworden dan dit is opgesteld in de beleidsvergadering in 2007. De betreffende vrijwilligster was al contactpersoon van bewoners en bleef dit in haar nieuwe functie doen voor 16 uur. De andere 16 uur is zij beheertaken en werk voor de verschillende commissies van de stichting gaan doen. Ook is zij een opleiding gaan volgen die ze kan gebruiken in haar werk als contactpersoon. Het arbeidscontract dat zij getekend heeft beslaat 16 uur als contactpersoon, 16 uur als beheerder en 8 uur in opleiding. De extra continue factor binnen de stichting versterkt het team van medewerkers, zorgt voor meer behoud van kennis en kunde en verlicht het werk van de beide coördinatoren. In 2012 zal de loonkostensubsidie voor deze functie helaas aflopen.

Aan de slag als “Vangnetbaner”

Sinds januari 2008 ben ik werkzaam bij Stichting Wegloophuis Utrecht.

Ik ben hier terecht gekomen via Sociale Zaken en Werkgelegenheid en re-integratiebureau Wesseling groep. Ik wilde weer eens wat doen, naast het fulltime moederschap.

Na vele gesprekken bij Sociale zaken, ben ik doorverwezen naar het re-integratiebureau en zijn we samen op zoek gegaan naar vrijwilligerswerk, om me te oriënteren op de markt. Ik stond ingeschreven bij de Vrijwilligerscentrale en via de site, hebben we de vacature contactpersoon gevonden bij het Wegloophuis.

Na een pittige sollicitatie was ik aangenomen. Jeetje, wat vond ik dat spannend om weer aan de slag te gaan na 3 jaar voor mijn zoontje te hebben gezorgd.

Het werken bij het Wegloophuis beviel vanaf het allereerste begin erg goed. Leuke collega's die me gelijk opnamen in het team en leuke interessante bewoners. Ik wist niks van psychiatrie en al helemaal niks van mensen met een psychiatrische achtergrond. Het eerste moment dat ik binnenkwam op het kantoor, zag ik enkele bewoners en ex-bewoners zitten en rondlopen. Ze dronken een bakje koffie of thee en waren gezellig in gesprek. Eén van de bewoners zong luid mee met de radio en een ander stond daarbij wild te dansen. Dat eerste moment vond ik erg mooi. Iedereen voelde zich prettig en vrij om te doen wat ze wilden op het kantoor. Ik werd erg leuk ontvangen en de (ex-)bewoners waren erg geïnteresseerd en stelden ontzettend veel vragen. Ze wilden van alles weten. Ik vond dit wel prettig, omdat ik het ook best spannend vond om elkaar te leren kennen.

Na ongeveer een half jaar vernam ik dat Sociale Zaken en Werkgelegenheid een vangnetconstructie had aangeboden aan het Wegloophuis. De stichting zou dan wel zelf een geschikte kandidaat moeten vinden, die aan de voorwaarden voldeed om als vangnetbaner aan de slag te kunnen. Nadat ik op de hoogte was gesteld van de voorwaarden, wist ik dat ik daaraan voldeed en heb ik dit verteld aan het coördinator. Er is goed nagedacht over wat de taken voor mij als vangnetbaner zouden worden, hoeveel uren ik zou gaan werken en wat mijn vergoeding zou worden. Na een aantal gesprekken met het coördinator, het bestuur en mijn contactpersoon vanuit re-integratie, is er besloten dat ze mij een geschikte kandidaat vonden om deze nieuwe functie te kunnen vervullen. Wat was ik blij zeg, ik was nu één van de betaalde krachten en ging nu 32 uur per week werken. Na mijn proefplaatsing van drie maanden werd ik dus officieel aangenomen. Vanaf 1 februari 2009 ben ik begonnen als vangnetbaner. Ik wilde echt verder met het ondersteunen en begeleiden van mensen, dus ging ik ook een opleiding volgen. Vanuit re-integratie is er overlegd met Sociale Zaken en Werkgelegenheid en na gesprekken is daar ook uit gekomen dat gemeente Utrecht mijn opleiding vergoedt. Ik doe nu de opleiding Sociaal Maatschappelijke Dienstverlening en deze opleiding duurt 3 tot 4 jaar. Ik ga dus 1 dag in de week naar school en ik werk 4 dagen bij het Wegloophuis.

Ik ben erg blij dat ik in 2008 begonnen ben als vrijwilliger. Het Wegloophuis heeft mij echt verder geholpen met een aantal zaken. Ik krijg nu geen uitkering meer, maar ik ben nu een betaalde werknemer en ik kan een opleiding volgen en daarnaast mijn stage uren lopen bij het Wegloophuis. Ik begeleid bewoners en heb daarnaast ook mijn beheertaken. Ik vind het erg bijzonder dat ze rekening houden met het feit dat ik moeder ben en als er iets met mijn zoontje aan de hand is, daar rekening mee gehouden wordt. Ik werk graag bij het Wegloophuis, heb fijne collega's en leuke bewoners die ik graag begeleid en ondersteun.

In februari 2012 zal ik naar alle waarschijnlijkheid klaar zijn met mijn studie en loopt de vangnetbaan constructie af. Ik wil daar nu nog niet aan denken. Ik heb nog een aantal jaren te gaan en als ze gaan zoals de afgelopen jaren, dan werk ik hier nog met veel plezier.

Hierbij wil ik de Stichting wegloophuis Utrecht heel erg bedanken voor alle kansen die zij mij hebben geboden, om te bereiken wat ik tot nu toe bereikt heb.

Mireille Deel, werkzaam bij de stichting als vrijwilliger en betaalde kracht sinds 2008.

3.5 Bestuur

Het bestuur van de Stichting Wegloophuis Utrecht heeft de afgelopen jaren een aantal wisselingen van de wacht ondergaan. Zoals eerder vermeld, bestaat ook het bestuur uit vrijwilligers. Binnen het bestuur zien we de afgelopen vijf jaar een stijging van het aantal vrijwilligers, in tegenstelling tot het aantal vrijwilligers op de werkvloer. In 2005 bestond het bestuur uit drie leden, in 2006 slechts uit twee. Vanaf 2007 is het bestuur in zijn geheel vervangen door nieuwe leden en is het aantal bestuursleden gegroeid van drie naar acht in 2008 (inclusief aspirant - leden) als hoogtepunt en in 2009 weer naar vier. De vrijwilligers die werk doen voor het bestuur van de stichting doen dit allemaal vanuit betrokkenheid bij het Wegloophuis. Zo zijn de meeste bestuursleden zelf werkzaam geweest op de werkvloer als contactpersoon of woonbegeleider. Ook (ex-) bewoners kunnen zitting nemen in het bestuur, hetgeen in 2004 en 2005 dan ook het geval was. Verder zijn er ook bestuursleden die vanuit affiniteit met de stichting, de doelgroep of vanuit maatschappelijke betrokkenheid willen deelnemen in het bestuur.

Volgens het huishoudelijk reglement moet het bestuur uit minstens drie personen bestaan, waarvan te minste één ex-vrijwilliger van de werkvloer als vertegenwoordiger van de vrijwilligers, en een vertegenwoordiger van bewoners. Wanneer het niet mogelijk is om een (ex-) bewoner in het bestuur zitting te laten nemen kan ook een ander persoon worden voorgedragen als vertegenwoordiger van de bewoners.

De taken en bevoegdheden van het bestuur van Stichting Wegloophuis Utrecht zijn:

- Dragen van financiële eindverantwoordelijkheid van de stichting
- Zorg dragen voor subsidie- en fondsenwerving en contact onderhouden met subsidiegevers
- Verzorgen van de werkgeversfunctie, tevens bevoegd om besluiten te nemen betreffende de coördinatoren
- Bemiddelen bij conflicten tussen groepen vrijwilligers, stagiaires en/of groepen bewoners
- Een bijdrage leveren aan het beleid van de stichting
- Maandelijks rapporteren over haar werkzaamheden in de algemene vergadering
- Eventueel delegeren van taken naar de commissies van de stichting
- Ingrijpen in uitzonderlijke gevallen om de stichting bestuurbaar te houden.

3.5.1 Speerpunten in het beleid van Stichting Wegloophuis Utrecht: "Op zoek naar een andere formule"

De horizontale organisatiestructuur en de daarbij horende gelijkwaardige werkwijze van Stichting Wegloophuis Utrecht zijn belangrijke kernpunten geweest bij de oprichting, meer dan 25 jaar geleden. Het product dat het Wegloophuis levert, de individuele begeleiding op maat, wordt nog steeds uitgevoerd zoals men dat zich meer dan 25 jaar geleden heeft voorgenomen. We kunnen stellen dat de mens tot mens benadering, de kleinschaligheid en de geldende norm van persoonlijke aandacht aan bewoners de grote kracht blijft van de stichting. Toch zijn er een aantal organisatorische belemmeringen die de ontwikkeling van het Wegloophuis als organisatie tegenhouden. Anno 2009 loopt de stichting tegen een aantal knelpunten aan, die verweven zijn binnen haar organisatiestructuur; dingen die 25 jaar geleden nuttig en zinvol waren maar die nu wellicht wat uit de tijd zijn. Onze beleidsdag van 17 oktober 2009 stond in het teken van het vinden van een nieuwe formule, om te blijven doen waar we goed in zijn, maar met een meer veilige, efficiënte en moderne organisatiestructuur. Deze beleidsdag was een eerste vergadering in een reeks van beleidsdagen die als doel hebben het beleid van de stichting naar een 'andere formule' te brengen.

Er zijn drie speerpunten waar de stichting zich daarbij op richt:

1. Het vrijwilligers- en stage- beleid en hoe de praktijk van alle dag meer continuïteit en efficiëntie kan verkrijgen;
2. De voortgang van de locatie vervolghuis en hoe de stichting als zorgaanbieder verbetering kan aanbrengen of groeien in haar aanbod;
3. Ook zullen de statuten als derde onderwerp van een beleidsvergadering gebruikt worden, waarin de organisatiestructuur onder de loep genomen wordt. Na de beleidsdag van 17 oktober is gebleken dat de toekomst van het Vervolghuis als hoogste prioriteit wordt gezien en zal er in 2010 gekeken worden naar wat de beste manier is om het Vervolghuis als volwaardig deel van de stichting te laten voortbestaan.

3.5.2 Bestuursleden van de afgelopen vijf jaar.

	2005	2006	2007	2008	2009
Voorzitter	Mw. D. Beekmans	Mw. D. Beekmans	Mw. N. Spit	Mw. N. Spit / Dhr. B. Tobé	Dhr. B. Tobé
Penningmeester	Mw. C. Westveld	Mw. C. Westveld	Dhr. M. Bus	Dhr. M. Bus	Dhr. M. Bus
Secretaris	Mw. C. Westveld	Mw. C. Westveld	Mw. S. Bosma	Mw. S. Bosma	Dhr. V. Horstman
Algemeen Bestuurslid	Dhr. P. Leemrijse	Dhr. P. Leemrijse		Mw. N. Spit	Mw. S. Vink
Algemeen Bestuurslid				Dhr. V. Horstman	Mw. D. Tak
Algemeen Bestuurslid					Mw. N. Spit

4. Activiteiten van de Commissies van Stichting Wegloophuis Utrecht

Naast de taak om onze bewoners te begeleiden, hebben de vrijwilligers en stagiairs ook de verantwoordelijkheid deel te nemen aan het werk van de verschillende commissies. Deze zijn belast met werkzaamheden die nodig zijn om de randvoorwaarden van de stichting te waarborgen. Publiciteit, activiteiten, onderhoud en deskundigheidsbevordering zijn de belangrijkste taken waarvoor commissies in het leven zijn geroepen. De coördinatoren van de stichting hebben eindverantwoordelijkheid voor de commissies, de medewerkers hebben echter even veel inspraak in de werkzaamheden die door de commissies worden uitgevoerd. Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende commissies met een greep uit de werkzaamheden en activiteiten die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd.

4.1 Publiciteit rondom Stichting Wegloophuis Utrecht, 2005-2008

De commissie binnen de stichting die zich bezighoudt met naamsbekendheid, positieve beeldvorming en werving van bewoners en vrijwilligers is de PubCie. Stichting Wegloophuis Utrecht is een organisatie die een alternatief wil bieden voor de reguliere GGZ. Het is een kleine organisatie, draaiend op voornamelijk vrijwilligers, maar naast het begeleiden en ondersteunen van onze bewoners vinden we het belangrijk dat onze visie en ideologie een breder draagvlak vindt binnen de hulpverlening, wat door middel van het zoeken van de publiciteit onder andere een taak is van de publiciteitscommissie. Ook is het een taak van de PubCie om vrijwilligers en stagiairs te vinden die onze visie en ideologie onderschrijven, zodat de zowel de werkvloer als de verschillende commissies die zorgt voor de randvoorwaarden van de stichting, kunnen blijven draaien. Er is een aantal belangrijke acties ondernomen in de afgelopen vier jaar om deze doelen te bereiken. Het compleet vernieuwen en inhoudelijk aanscherpen van de internetsite in 2006 en het vernieuwen en verfraaien van onze informatiefolders in 2007, jaarlijks deelnemen aan de Utrechtse Beursloer, en het doen van foldermailings naar Patiënten Vertrouwenspersonen (PvP) in instellingen door heel Nederland, zijn voorbeelden hiervan. Ook het bezoeken van stagemarkten, informatiemarkten en bijvoorbeeld de Landelijke Publieksdag Psychiatrie, georganiseerd door het fonds Psychische Gezondheid zijn initiatieven voor de Publiciteitscommissie. Echter zijn er de afgelopen jaren ook wat meer grootschalige acties gedaan door de PubCie.

In de jaarlijks terugkerende Week van de Psychiatrie organiseert de PubCie in samenwerking met de activiteitencommissie T&A een open dag, waarop buurtbewoners, familie en vrienden van bewoners en medewerkers, collega's van andere instellingen en overige belangstellenden welkom zijn om het Wegloophuis te leren kennen. Op 31 maart 2005 is de eerste open dag georganiseerd. De jaarlijkse terugkomende 'Week' had dat jaar als thema '*Uit de Kunst*'. Normaliter was het Wegloophuis Utrecht met een standje te vinden op de afsluitende '*Breingeindag*'. Gezien het Artistieke thema van 'de Week' van 2005 en de aanwezigheid van veel creatief talent onder de (ex-)bewoners en vrijwilligers kwam het idee om op een andere manier aan te haken bij deze 'Week van de Psychiatrie'. Met de benedenverdieping van het Wegloophuis omgebouwd tot galerie was er veel kunst te zien. Bijvoorbeeld de foto-expositie '*De ervaring van de ander, een spiegel van jezelf*', gedichten, tekeningen en schilderijen van (ex-)bewoners, de vrijwilligers en medewerkers. In 2006 was het thema '*Doorbreek het Isolement*' waar het Wegloophuis wederom open was voor belangstellenden en bezoekers hun kunsten konden laten zien op het Open Podium. In 2007 lag onze prioriteit bij werkzaamheden voor de jubileumactiviteiten, maar in 2008 was het thema van de Week van de Psychiatrie op ons lijf geschreven, namelijk het thema '*Een andere psychiatrie*'. Een artikel over het Wegloophuis in de katern 'de Verdieping' van dagblad Trouw en een open dag met een muziekworkshop, rondleidingen en een film, een sponsor – steptocht, waarbij er geld voor een nieuwe

keuken op de locatie Vervolghuis bij elkaar werd gestept en met op veler verzoek wederom een open podium maakte de Week van Psychiatrie in 2008 zeer succesvol voor het Wegloophuis.

Een actie die voor onze stichting de moeite waard was om aan deel te nemen was de Mad Pride optocht in Brussel 6 oktober 2007. Het Wegloophuis was daar vertegenwoordigd door maar liefst acht medewerkers. Deze actie is georganiseerd door vwz Uilenspiegel, een vereniging die de belangen van patiënten uit de geestelijke gezondheidszorg vertegenwoordigt in België. De optocht was een aanklacht tegen het negatieve imago dat mensen met een psychiatrische achtergrond hebben. Ook was de boodschap dat er meer aandacht moet zijn voor de rechten van mensen die zijn opgenomen in de psychiatrie. Met in totaal 150 deelnemende patiënten, hulpverleners en betrokkenen was het een geslaagde eerste Mad Pride voor Brussel.

4.1.1 Het jaar 2007: 25 jaar Stichting Wegloophuis Utrecht.

Een belangrijk hoogtepunt voor beeldvorming en naamsbekendheid van de stichting zijn de activiteiten rondom het 25 jarig jubileum van Stichting Wegloophuis Utrecht. 30 november 2007 stond voor het Wegloophuis in het teken van het symposium La Liberté é Therapeutica! (Vrijheid is Therapeutisch!) in zalencentrum Trianon te Utrecht. Vanaf begin 2007 zijn een aantal medewerkers van het Wegloophuis dan ook druk bezig geweest met het voor elkaar krijgen van de organisatie; gelden genereren via fondsen, het zoeken van een geschikte locatie, het uitnodigen van sprekers en bezoekers en het zorgen voor publiciteit. Onze stichting wilde op 30 november aandacht besteden aan- en pleiten voor- een meer menselijke maat in de hulpverlening. Daarom hebben we sprekers uitgenodigd die volgens ons iets wezenlijks bijdragen aan de menselijke maat en staan voor een mensgerichte benadering in het begeleiden en behandelen van mensen met een psychiatrische achtergrond.

Bram Bakker, psychiater en auteur, pleit voor een meer persoonlijke aanpak in het werk in de GGZ waarin er oog is voor de context waarin een ziektebeeld zich heeft kunnen ontwikkelen. Hij is erg uitgesproken in zijn mening ten opzichte van de huidige ontwikkelingen in de geestelijke gezondheidszorg, en onderschrijft daarmee de boodschap die het Wegloophuis wilde overbrengen met haar symposium.

Ook het gedachtegoed van Detlef Petry, psychiater, paste erg goed in de doelstelling van het symposium. In zijn werk met chronisch psychiatrisch patiënten in Maastricht strijdt hij al meer dan dertig jaar voor een menswaardiger bestaan voor zijn cliënten. Psycho Sociale Rehabilitatie en het aangaan van een dialoog tussen patiënt, familie en hulpverlener zijn kernbegrippen in zijn werk. In zijn voordracht op ons symposium liet hij zien hoe hij zijn strijd tegen de hiërarchische, bureaucratische toren binnen zijn instelling gewonnen heeft, en geeft hij aan dat er een nieuwe strijd gestreden moet worden tegen de nieuwe bureaucratie van bijvoorbeeld de Diagnose Behandeling Combinaties (DBC's) binnen het nieuwe zorgverzekeringsstelsel.

Dirk den Hollander, medeontwikkelaar van de methodiek Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen en verpleegkundige in de geestelijke gezondheidszorg, onderschrijft de visie van het Wegloophuis door in zijn methodiek en werk uit te gaan van de wens van de cliënt en samen een weg uit te stippelen om deze wens gerealiseerd te krijgen. Echt contact en betrokkenheid bij je cliënt is hierbij essentieel.

Martijn Kole sprak als ervaringsdeskundige en deelnemer van de HEE beweging (Herstel Empowerment en Ervaringsdeskundigheid) over zijn eigen ervaringen met de psychiatrie als cliënt en wat hij daarin graag anders ziet. Hij pleit voor een meer persoonlijke benadering waarin de patiënt wordt uitgedaagd om weer het gezonde stuk in zichzelf te gaan aanspreken en niet te verworden tot een patiënt die de hoop heeft verloren en een negatief toekomstbeeld tegemoet ziet met slechts beperkingen en zijn ziektebeeld als handicap.

Het blijkt uit de inhoud van de voordrachten van bovenstaande sprekers en de opkomst van 200 deelnemers uit alle geledingen, dat de visie en missie van Stichting Wegloophuis Utrecht na 25 jaar springlevend en actueel is. Getuige de positieve reacties op het symposium, blijkt hoezeer de opvattingen en werkwijze van Stichting Wegloophuis Utrecht draagvlak vond onder de aanwezigen. Dit geeft het Wegloophuis inspiratie om door te gaan op de ingeslagen weg.

4.1.2. Jubileumboek

Een essentieel onderdeel van ons jubileum, was het uitbrengen van het jubileumboek 'Te gek om vast te zitten', over vijftientig jaar Stichting Wegloophuis Utrecht. De schrijver van het boek, Koen- Machiel van de Wetering heeft door middel van verhalen en ervaringen van vele oud-medewerkers en door middel van onderzoek in ons archief, een boek gemaakt over de ontwikkeling en het verloop van de 25 jarige geschiedenis van onze stichting. Hij beschrijft echter niet alleen het wel en wee van Stichting Wegloophuis Utrecht. Hij laat ook een stuk zien van de tijdsgeest en de context waarin het nodig was een Wegloophuis op te richten, en laat zien wat onze visie is op hulpverlening, geestelijke gezondheidszorg en maatschappelijke opvang en dat wij daarom nu, vijftientig jaar later, nog steeds bestaansrecht hebben.

Het boek is inmiddels te vinden in verschillende bibliotheken en kan, naast naslagwerk over onze Stichting, ook gebruikt worden voor bijvoorbeeld studiedoeleinden.

Recensie "Te gek om vast te zitten, 25 jaar Wegloophuis Utrecht"

"Jubileumuitgave vanwege het 25 jarig bestaan van het Utrechtse Wegloophuis. In het voorwoord worden alle betrokkenen behalve voor hun inzet, onder meer bedankt voor hun 'humor, koppigheid, kritiek, briljante ideeën en gekkigheid van de afgelopen jaren'. De geschiedenis van het Wegloophuis, professioneel opgetekend door een goedschrijvende journalist, geeft een indrukwekkend beeld van hooggehouden idealen in een vrijwilligersorganisatie die erin slaagt met de nodige worstelingen professionalisering door te zetten. En nog onmisbaar blijkt, te midden van de moderne psychiatrische mores. Een structurele subsidie van de gemeente Utrecht vanaf 2006, maakte dat het Wegloophuis, aldus de auteur, "...niet alleen organisatorisch, maar ook ideologisch verder is gegroeid," en midden in de stad nog steeds een haven is voor mensen die uit de reguliere hulpverlening zijn gezet of gevlicht. De stichting kiest heel bewust voor kleinschaligheid en 'er toe doen voor een ander' als methode van hulpverlening. Door het hele boek heen blijkt deze methode voor alle partijen steeds weer het meest op te leveren. Alleen al in die zin is dit boek een aanrader voor de professionele hulpverlener en GGZ – bestuurder."

Maandblad Geestelijke Volksgezondheid, mei 2008

4.2 Thema's en Activiteiten.

De commissie Thema's en Activiteiten (T&A) zorgt binnen de stichting Wegloophuis Utrecht voor ontspannende en recreatieve activiteiten voor bewoners, ex- bewoners en medewerkers. Omdat het dagelijks leven voor onze bewoners vaak nogal wat zorgen met zich mee brengt, vinden wij het belangrijk dat er momenten zijn waarop deze zorgen even aan de kant kunnen worden gezet. Ook vinden wij, dat het in onze begeleiding aan bewoners onmisbaar is elkaar op een ontspannen en ongedwongen manier te leren kennen, waarin niet iemands probleem centraal staat, maar de relatie tussen begeleiders en bewoners waarin ruimte moet zijn om eens niet vanuit een hulpverlener – cliënt rolverdeling met elkaar in contact te treden, maar gewoon van mens tot mens. In de afgelopen 4 jaren heeft T&A in samenwerking met de ex bewoners en bewoners van de stichting, maar ook samen met andere organisaties, geprobeerd dit doel te bereiken.

Een aantal activiteiten is uitgegroeid tot een ware happening op zich zelf, waar (ex-) bewoners, medewerkers en ook ex- medewerkers graag aan deelnemen.

Een greep uit de bijzondere activiteiten van de afgelopen jaren:

De Koninginnedag viering is sinds jaar en dag een grote activiteit binnen onze stichting. De vrijmarkt in Wijk C. loopt langs het Wegloophuis op de Waterstraat, waardoor we altijd een mooie plek kunnen bemachtigen om onze spullen aan de man te brengen. Maar naast de verkoop van spullen, is er met Koninginnedag meer te beleven bij het Wegloophuis. Ieder jaar worden er verschillende optredens verzorgd; variërend van een cabaretperformance door ex bewoners, tot een improvisatieoptreden van een jazzband, van swingen bij de percussie van een volledige sambaband tot een didgeridoo en drum optreden.

Door de verkoop van spullen, het openstellen van de toiletten en verkoop van frisdrank, sparen we geld bij elkaar voor een dagje uit met (ex-) bewoners en medewerkers. Hoewel het twee dagen hard werken is voor iedereen, gaat het vooral om het plezier en komen er ieder jaar weer ex - Wegloophuizers (bewoners of medewerkers), maar ook het feestende Koninginnedag publiek, even kijken wat er bij ons te beleven is. Koninginnedag zorgt op deze manier ook voor naamsbekendheid van het Wegloophuis. Bezoekers raken doorgaans erg geïnteresseerd in wie wij zijn en wat wij doen.

Om het nieuwe jaar in te luiden organiseert T&A ieder jaar een Nieuwjaarsborrel. In 2005 had deze avond het thema 'Op Verhaal Komen', in samenwerking met Stichting TART. Ons leek het een leuk idee om ter opluistering van de 'standaard' Nieuwjaarsborrel medewerkers en (ex-)bewoners verhalen of gedichten te laten voordragen met als thema Oud & Nieuw, in de breedste zin van het woord. En 2007 was natuurlijk het jaar van het 25 jarig jubileum van Stichting Wegloophuis Utrecht. Om dit jaar goed te beginnen en het jubileum te vieren, hebben we tijdens de Nieuwjaarsborrel een reünie georganiseerd, waarbij iedereen die in de voorgaande vijftienvijf jaar iets betekend heeft voor de Stichting, uitgenodigd was. Met een Open Podium, een hapje, drankje en veel mooie verhalen en herinneringen van (ex-) Wegloophuizers was het een goed begin van het jubileumjaar.

Ook het jaarlijkse dagje uit wordt druk bezocht. Met de opbrengst van Koninginnedag, maar ook met giften van oud vrijwilligers en sympathisanten gaan we in ieder geval eens per jaar samen op pad, naar een zoo, een pretpark of naar het strand. Het meest bijzondere uitje van de afgelopen jaren was misschien wel het uitstapje naar het Dolfinarium in Harderwijk. Deze dag was zo bijzonder omdat een ex-bewoonster van het Wegloophuis, die nog graag bij ons langs komt en het Wegloophuis een warm hart toedraagt, iets wilde doen voor ons. Zij heeft een gift gedaan, waarmee we uiteraard haar zelf en nog 17 mensen een goed verzorgde dag Dolfinarium hebben kunnen aanbieden, inclusief bus met chauffeur, lunch en diner.

We hebben gemerkt dat er buiten het Wegloophuis ook mensen zijn die onze bewoners graag een

fijne tijd bezorgen. Zo nemen de vrijwilligers van Christelijke Studentenvereniging 'Outreach' onze bewoners rond de feestdagen vaak mee op een avondje uit, meestal wordt er dan gepoold. Buiten deze relatief grootschalige activiteiten buitenshuis om, organiseert T&A ook andere kleinere dingen. Het aanbieden van activiteiten is de afgelopen jaren belangrijker geworden binnen het Wegloophuis. Waar er voorheen vooral activiteiten werden aangeboden rond de feestdagen als Kerst, Sinterklaas, Pasen en Oud & Nieuw, zorgen wij er nu als aanvulling daarop, voor dat er iedere maand iets te doen is, zoveel als mogelijk met de behoefte van de bewoner als uitgangspunt.

Zo hebben we op initiatief van een toenmalige bewoonster in 2006 voor het eerst een "Swingavond" georganiseerd, die nu ieder jaar, meestal in combinatie met de pakjesavond op 5 december, als 'Sinter Swing' terugkeert. Samen film kijken, samen naar het bos of het maken van een strandwandeling en het bezoeken van een theatersportwedstrijd, zijn voorbeelden van kleinschalige en goedkopere activiteiten die door bewoners geapprecieerd worden en de sfeer in het huis bevordert. Ook is er in sommige jaren wekelijks een creatieve activiteit op het gebied van muziek en Audio Visuele Vormgeving aangeboden door twee studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. T&A werkt nauw samen met de publiciteitscommissie van onze Stichting om bijvoorbeeld de jaarlijkse open dag in de Week van de Psychiatrie tot een succes te maken.

4.3 Vrijwilligers Inwerkprogramma (VIP)

De VIP groep is de commissie die verantwoordelijk is voor het inwerken van nieuwe medewerkers en het aanbieden van activiteiten rondom deskundigheidsbevordering en teambuilding.

Een medewerker van het Wegloophuis kan pas werkzaamheden uitvoeren voor de VIP-groep als hij of zij een jaar of langer werkzaam is bij de stichting. Jaarlijks bieden wij verschillende mogelijkheden aan het team, hun kennis en samenwerking te verbreden en te verdiepen.

In september, als het nieuwe collegejaar en dus ook een nieuwe lichte stagiaires begint, worden er een zestal bijeenkomsten gepland. De onderwerpen die hierin naar voren komen zijn de geschiedenis en ideologie van de stichting, de organisatiestructuur, de visie en werkwijze, het omgaan met crisissituaties, het doen van intakes en begeleidingsgesprekken en het schrijven van overdrachten en andere rapportages. Naast deze bijeenkomsten is het de taak van de VIP om regelmatig, doorgaans een keer in de maand, een intervisie aan te bieden waarin het team het te bespreken onderwerp inbrengt. Dat kan gaan over samenwerking, feedback, een casus over bewoners, etc. Verder worden er ieder jaar voorgangsgesprekken gehouden per individueel teamlid waarin de voortgang en functioneren van de vrijwilliger centraal staan.

Ook vinden we het belangrijk om buitenshuis het nodige te doen aan deskundigheidsbevordering en teambuilding. Zo hebben we in de jaren 2005, 2006 en 2007 een doorgaans vijfdelige teamtraining aangeboden gekregen van Tosca Hummeling training en coaching, op het gebied van bijvoorbeeld teambuilding, samenwerking, onderlinge communicatie en omgaan met agressie. In 2008 heeft Dikkie Roelofsen vanuit haar bedrijf 'Van Origine' vijf maal supervisie en training gegeven aan het team, op het gebied van herstelgericht werken. Ook heeft het team in 2008 een bijeenkomst bijgewoond genaamd 'Samen wijs uit Borderline' georganiseerd vanuit het Steunpunt GGZ en gegeven door ervaringsdeskundigen.

Het bezoeken van (eenmalige) bijeenkomsten over ontwikkelingen in de GGZ, zoals symposia of lezingen behoort ook tot deskundigheidsbevordering. Zo waren wij de afgelopen jaren onder andere te vinden op de conferentie Crisiskaart in 2005, symposium Drang in Zwang van Wegloophuis 'de Vluchthaven' Den Haag en symposium Aandacht als Hulp van de toenmalige S.O.S. telefonische hulpdienst in 2006, een studiemiddag over de Presentietheorie van Andries Baart en het lustrumcongres van de stichting PvP in 2007 en het congres 'de Zorg geen markt' in Amersfoort van

de Socialistische Partij in 2008. Ook waren we regelmatig te vinden op discussieavonden van bijvoorbeeld Tumult en in de week van de psychiatrie van 2007 waren we op bezoek bij Pandora voor een discussie over veiligheid in de psychiatrie. Als laatste worden er door betaalde krachten en bestuursleden regelmatig workshops en korte cursussen gevolgd die door de vrijwilligerscentrale aangeboden worden, zoals de Leergang Ondernemend Werken in 2008.

4.4 Onderhoud

Medewerkers in het team van de stichting zijn medeverantwoordelijk voor het onderhoud van beide panden. Er is in de afgelopen vijf jaar aardig wat klein en groot onderhoud gedaan in beide panden. Naast het team van medewerkers hebben we ook een vrijwilliger die alleen voor onderhoudsklussen werkzaam is voor de Stichting, evenals een aantal die op incidentele basis wat onderhoudsklussen doen tegen een vrijwilligersvergoeding. Een aantal geklaarde klussen van de afgelopen vijf jaar op een rij:

In 2005 zijn alle kamers van het pand aan de kruisweg opnieuw geschilderd en ingericht. Voorheen zorgden de bewoners van het Vervolghuis zelf voor de inrichting van hun kamer, maar omdat er sinds 2006 alleen nog maar op tijdelijke basis kamers zouden worden verhuurd heeft de stichting ze net als op de locatie Wegloophuis, ingericht.

Naar aanleiding van het symposium georganiseerd door het Wegloophuis in 2007, heeft een groep studenten van de ROC, als wederdienst voor hun korting op hun deelname aan het symposium, in mei 2008 de huiskamer van het Wegloophuis geschilderd. Vanwege de grootte en hoogte van deze kamer is hiervoor een aparte klusdag georganiseerd.

Verder is er in het begin van dit het jaar 2008 een aanvraag gedaan bij een aantal fondsen voor de vervanging van de keuken in het Vervolghuis. Dit is gedaan in samenwerking met de eigenaar van het pand op de kruisweg; het Anna Maria fonds. Stichting Wegloophuis Utrecht neemt de kosten van de vervanging van de keuken voor haar rekening, het Anna Maria Fonds de kosten voor het weghalen van de oude keuken en het plaatsingsklaar maken. Door middel van een gift van € 3200,- vanuit een sponsor stapactie gedaan door medewerkers van Price Waterhouse & Coopers, en toezeggingen van bijdragen door het KF Hein fonds, het Oranjefonds en het Elise Mathilde fonds is er eind 2008 een nieuwe keuken geplaatst op de locatie Vervolghuis.

In 2009 is er in beide panden met dank aan subsidie van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling nieuw linoleum gelegd op alle bewonerskamers.

In Memoriam

Mahdi Dahhir

* 1968 2007 †

Ed van Veen

* 1974 2008 †

Paul Leemrijse

* 1959 2009 †

5. De stichting in cijfers en grafiek

5.1 Het Wegloophuis

Wegloophuis Utrecht heeft tot dusver - al 28 jaar! - nog zoveel mogelijk haar eigenheid, visie, ideologie en werkwijze weten te bewaren en kiest daar anno 2010 nog steeds voor. Des te meer omdat er op andere plekken in het land weinig tot geen mogelijkheid meer is om onze doelgroep op te vangen.

De meerderheid van onze bewonersgroep komt uit de regio Utrecht. In de loop van afgelopen jaren hebben de verschillende ACT teams en de Reclassering Maliebaan ook hun weg gevonden naar het Wegloophuis voor hun cliënten. Veel mensen komen ook vanuit instellingen net over de grens van de regio, namelijk uit de psychiatrische centra in Zeist, Amersfoort, Woerden, Gouda en Hilversum. Andere instellingen zijn Apeldoorn, Nijmegen, Wolfheze, Rotterdam, Almere maar bijvoorbeeld ook de FOBA uit Amsterdam. In het laatst genoemde speelde dat de reclassering geen goede plek voor deze persoon kon vinden in Amsterdam, en dat degene waarover het ging uit de stad Utrecht kwam en daar ook naar terug wilde.

Zoals sommige jongeren een plek moeten hebben buiten hun regio om het circuit van criminaliteit en drugs waardoor ze in de problemen zijn geraakt, achter zich te laten en hun leven weer op te bouwen. Zo zijn er ook vrouwen die in een blijf van mijn lijf huis opgevangen moeten worden, ver van hun mishandelende partner vandaan. Zo is het voor psychiatrische patiënten ook nodig en een goed recht om zich uit hun bekende circuit en omgeving terug te kunnen trekken. Vaak immers, geeft een nieuwe omgeving met nieuwe mensen ook weer nieuwe impulsen om het leven anders aan te pakken.

Wij hebben duidelijk gemaakt, dat wij onze kleinschaligheid en laagdrempeligheid willen behouden en daardoor voor de doelgroep en vanuit onze visie en ideologie een alternatief willen blijven voor de reguliere GGz instellingen.

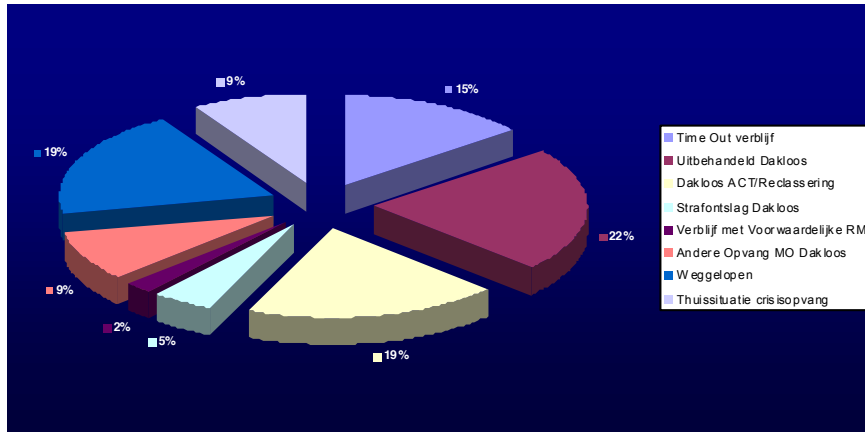
Zodra onze stichting een onderdeel van de Brede Centrale Toegang wordt, kan onze doelgroep Weglopers met of zonder RM geen keuze meer maken die een alternatief biedt voor de reguliere GGz instellingen. Het werken zonder een wachtlijst en indicatiestelling zou óók niet meer mogelijk zijn op het moment dat het Wegloophuis onder de BCT valt.

Dit zijn nou juist twee van de essentiële punten waardoor wij onze werkwijze en ideologie kunnen realiseren. Daar tegen over staat, dat de bewoners die het Wegloophuis weer verlaten, vaak door ons worden aangemeld bij de BCT. In theorie zou dat kunnen betekenen dat het wegloophuis toch al een 'voorportaal' is van de instellingen die vallen onder de BCT, dus zou het een kleine stap zijn om als Wegloophuis ook te gaan werken met dit systeem. In de praktijk blijkt echter, dat er een groep mensen is, die een huis als het Wegloophuis, met laagdrempelige intakecriteria en geen wachtlijst, hard nodig heeft. Mensen die weglopen uit de inrichting omdat ze het niet eens zijn met hun (al dan niet medische) behandeling, bijvoorbeeld. Of de grote groep mensen die door de inrichting wordt bestempeld als 'uitbehandeld', wordt ontslagen, en daardoor geen vaste woon- en verblijfplaats meer heeft, en bovendien door niemand hulp en ondersteuning ontvangt bij het vinden hiervan.

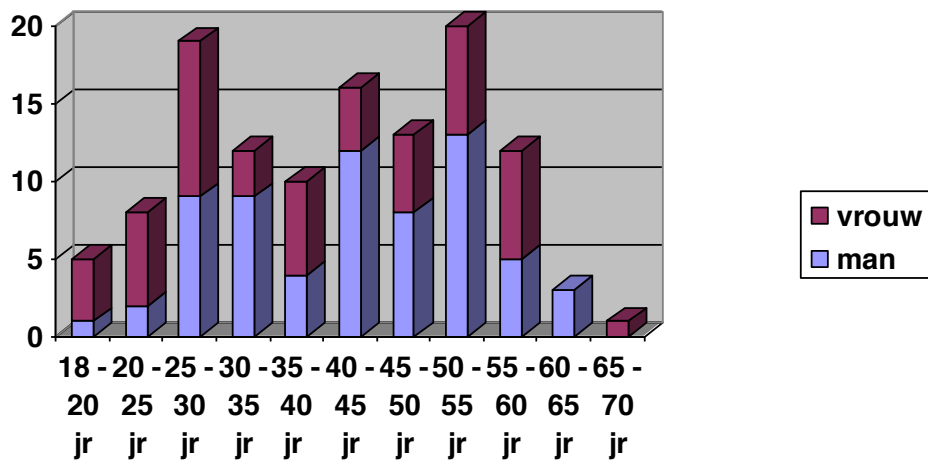
Deze problematiek is niet regiogebonden maar landelijk, en aangezien het Wegloophuis juist mensen met deze problematiek opvangt, zou het afdoen aan onze doelstelling om als Wegloophuis enkel en alleen regiogebonden te gaan werken. Een onderkomen binnen de daklozen nacht opvang zou de problematiek alleen maar verergeren voor deze mensen, omdat de nachtopvang geen opvang en ondersteuning biedt op het gebied van structuur, veiligheid en vertrouwen.

Dit is juist wat iemand met een psychiatrische achtergrond nodig heeft om de symptomen van zijn ziektebeeld het hoofd te kunnen bieden en niet zijn leven te laten bepalen. Een opvang als het Wegloophuis voorkomt dan een verblijf in de nachtopvang en beschermt tegen het gevaar van een verdere afglijding in het D&T circuit.

5.1.1 Reden van aanmelding bewoners Wegloophuis over de laatste vijf jaar

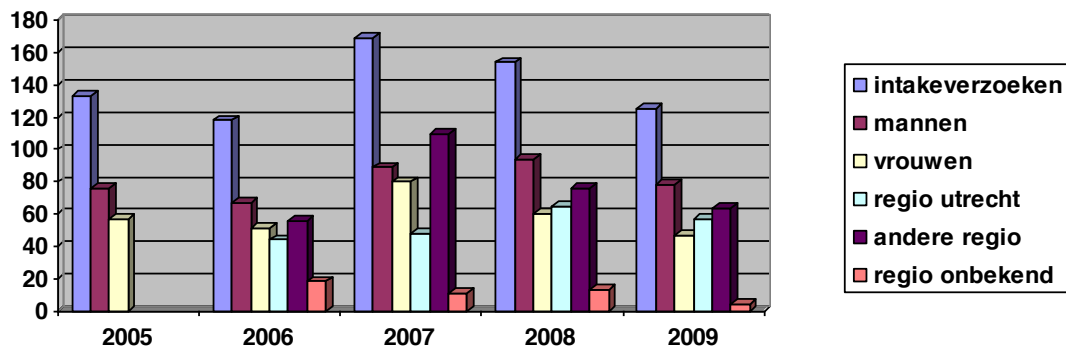

5.1.2 Leeftijdscategorieën van bewoners Wegloophuis over de laatste vijf jaar

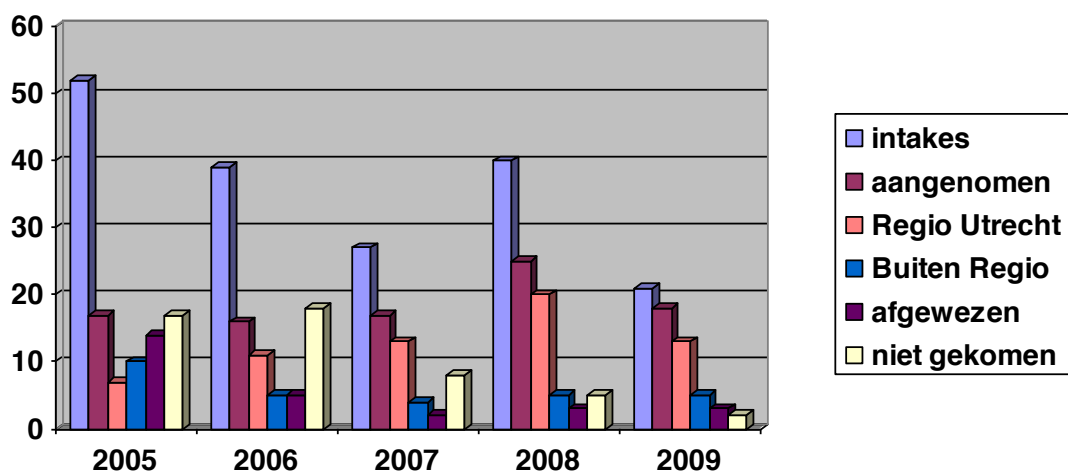

5.2 Intakes

5.2.1 Totaal aantal intake verzoeken Wegloophuis over de laatste vijf jaar

5.2.2 Totaal aantal geplande intakes Wegloophuis over de laatste vijf jaar

5.3 Verblijfsduur en bezettingsgraad

In de afgelopen vijf jaren hebben in totaal honderddrie bewoners in het Wegloophuis gewoond.

24 bewoners behoorden tot de groep die gemiddeld langer bleven dan drie- tot zes maanden. 19 bewoners bleven langer dan zes maanden, waarvan sommigen zelfs langer dan een jaar in het Wegloophuis verbleven.

21 bewoners bleven niet langer dan een periode van drie maanden.

55 bewoners woonden korter dan een maand in het Wegloophuis, waarvan 31 niet langer dan een week.

In deze grote groep zitten bewoners die om verschillende redenen maar kort verblijven. Deze redenen zijn: vanwege het inzicht dat het toch een te grote stap is qua vrijheid, vanwege ontbrekende verzorging, vanwege terugkeer naar eigen woning, vanwege uitzetting door het overtreden van de huisregels en vanwege (her)opname door RM dan wel voortijdig vertrek naar andere crisisopvang en/of onbekende bestemming.

Onder deze groep bewoners vallen ook de mensen die voor een Time-Out kwamen of daarvan gebruik hebben gemaakt. De maximale verblijfsduur van een Time-Out periode is namelijk 3 weken. Omdat deze bewoners niet zelfstandig genoeg zijn, moeten er meer zaken geregeld en bijgehouden worden zoals de controle op inname van medicatie en het beheer van de financiën. Ook moet er meer gelet worden op de hygiëne en het schoonhouden van de kamer. Deze feiten duwen het Wegloophuis en haar vrijwilligers in een meer verzorgende rol. Dit betekent een verzwaring van de oorspronkelijke taken. Vandaar dat de maximale verblijfsduur van een Time-Out drie weken is.

Enkel en alleen kijkend naar de grafieken en cijfers, is het moeilijk echt een 'objectieve' relatie te leggen tussen verblijfsduur en de bezettingsgraad. Onder de groep bewoners namelijk die kort verblijven (0-1 week/ 0-1 maand) valt ook een groep van 16 mensen die al eerder binnen het Wegloophuis woonachtig waren, dan alleen die korte periode in het jaar waarover de meting met betrekking tot de bezettingsgraad en duur van verblijf, is gedaan.

Kijkend over de jaren heen, kunnen we echter wel een voorzichtige conclusie trekken dat wanneer er meer mensen zijn die korter dan een maand verblijven op het totaal van mensen die binnen het Wegloophuis hebben gewoond in één jaar, dit van invloed is op de totaal gemiddelde bezettingsgraad.

De keuze van laagdrempeligheid in de opvang, het werken zonder wachtlijst en buiten de BCT om dus zonder een noodzakelijke indicatiestelling met daarnaast het vaak onverwachte verloop van zaken in het leven van een bewoner, beïnvloedt de verblijfsduur en daaruit volgende bezettingsgraad.

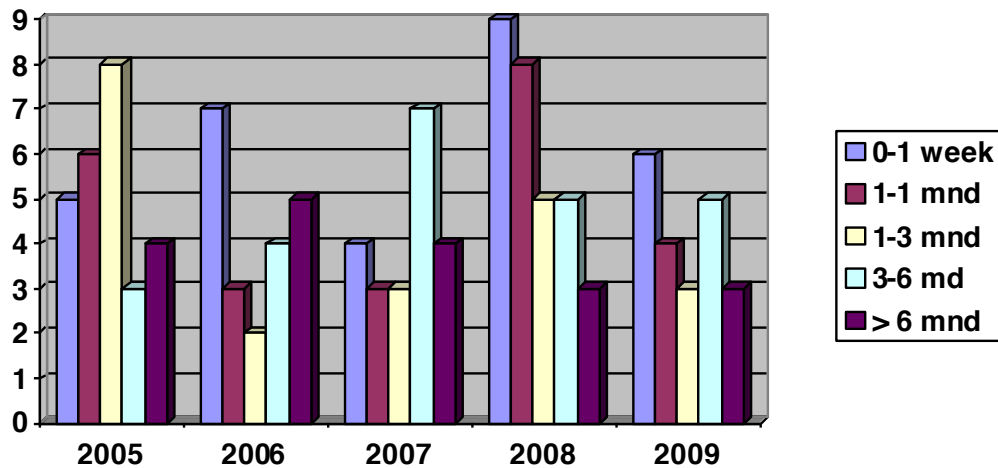
Het Wegloophuis wil juist ook voor die mensen een uitwijkplaats zijn: voor mensen die 'het' nog niet kunnen maar wel willen. Dat deze bewoners niet lang 'willen-kunnen-mogen' blijven in het Wegloophuis is geen reden om deze mensen niet op te nemen. Het Wegloophuis voorkomt dan in ieder geval verder verval in dakloosheid en biedt een beschermde en veilige 'oefen' plek voor een eventueel 'woonverblijf' buiten de inrichting.

Redenen voor de groep bewoners, die langer dan de maximaal gestelde verblijfsduur van zes maanden binnen het Wegloophuis verbleven waren;

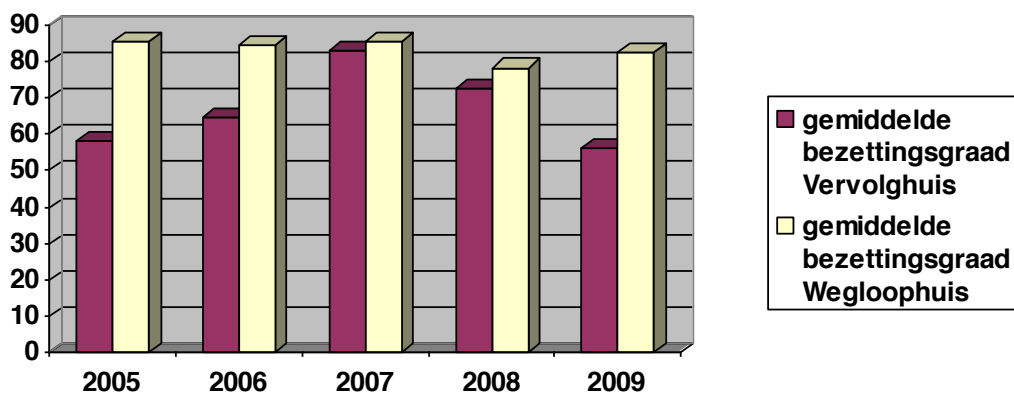
- de toenemende schuldenproblematiek en andere financiële problemen van de bewoners. Deze problematiek is vaak complex en neemt daarom veel tijd in beslag. Het kost veel tijd om helderheid te verkrijgen en/of oplossingen te bieden. Oplossingen zijn dan bijvoorbeeld een aanmelding en doorverwijzing naar, voor verdere schuldsanering naar de WSNP en/of Kredietbank.

- Daarnaast speelde voor een aantal bewoners problemen bij het vinden van een goede passende woonvorm voor mensen. (bijv. mensen met problemen binnen het autistische spectrum) Ook speelt het afwachten op een langdurig wonen plek bij een RIBW voorziening zoals de SBWU een rol. Het voortijdig op straat zetten of doorverwijzen naar andere instellingen om deze woonvoorziening af te wachten is onwenselijk en belemmert iemands begeleiding naar herstel en rehabilitatie.

5.3.1 Duur van het verblijf bewoners Wegloophuis over de laatste vijf jaar

5.3.2 Bezettingsgraad Wegloophuis en Vervolghuis in procenten over de laatste vijf jaar

5.4 De uitstroom van bewoners

Waar gaan de bewoners naar toe na hun verblijf binnen de stichting?

Wegloophuis:

Periode 2005 – 2009

Totaal aantal bewoners: 103

- Zestien bewoners zijn doorgestroomd binnen de stichting naar het Vervolghuis
- Tien bewoners zijn vertrokken uit het Wegloophuis met onbekende bestemming
- Zevenentwintig bewoners zijn teruggegaan naar de kliniek na een Time Out verblijf in het Wegloophuis.
- Vijf bewoners zijn nog woonachtig in het Wegloophuis
- Tien bewoners zijn gaan wonen bij een RIBW Voorziening zoals de SBWU en Kwintes
- Negen mensen moesten er helaas uitgezet worden wegens het overtreden van de huisregels.
- Vier bewoners zijn doorgestroomd naar een andere voorziening binnen de MO Utrecht, zoals Huis Vaartserijn, het CMO of Adelante van het Leger Des Heils.
- Zes bewoners zijn weer opgenomen wegens zijn lopende Rechterlijke Machtiging.
- Negen bewoners hebben zelfstandige woonruimte gevonden
- Zeven bewoners zijn gaan samen wonen met een partner in eigen woonruimte of gaan wonen bij familie

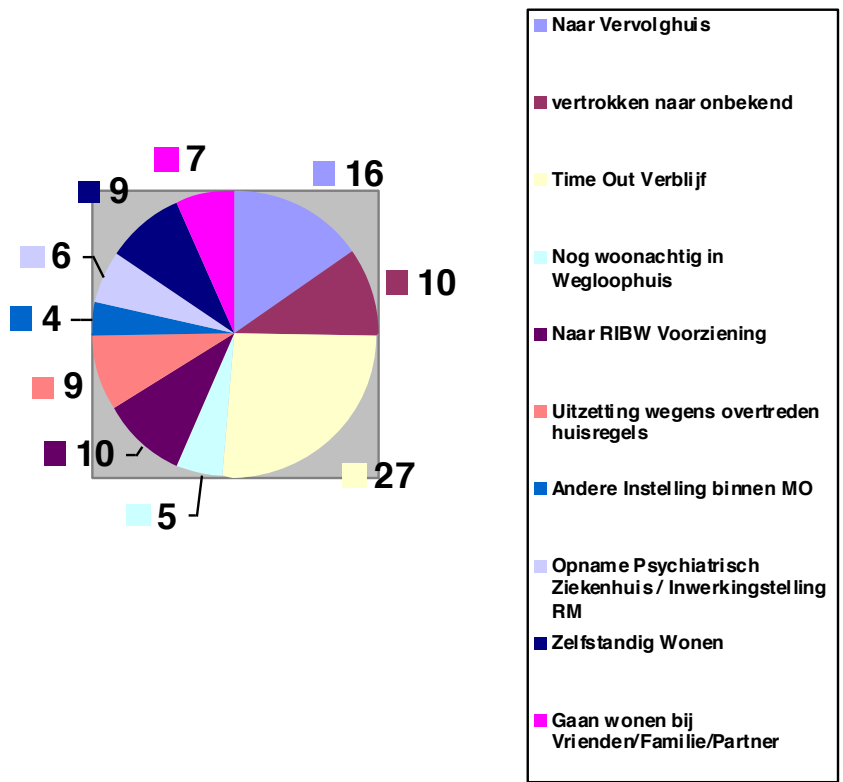
Vervolghuis:

Periode 2005 – 2009

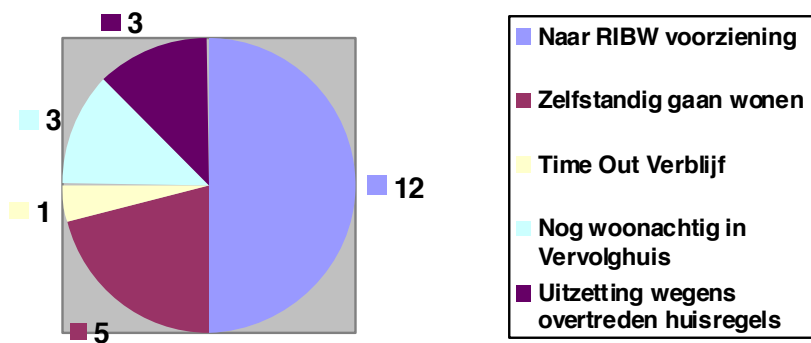
Totaal aantal bewoners: 24

- Twaalf bewoners zijn doorgestroomd naar beschermd/begeleid wonen RIBW;
- Vijf bewoners hebben zelfstandige woonruimte gevonden;
- Eén bewoner is teruggegaan naar de kliniek na een Time Out verblijf;
- Drie bewoners zijn nog woonachtig in het Vervolghuis;
- Drie bewoners moesten er helaas uitgezet worden wegens het overtreden van de huisregels

5.4.1 Uitstroom na verblijf Wegloophuis 2005 - 2009

5.4.2 Uitstroom na verblijf Vervolghuis 2005 – 2009

Not Ready Yet

There's a world outside
And I know 'cause I've heard talk
In my sweetest dream
I would go out for a walk
But I don't think I'm ready yet
I'm not feeling up to it now
Just not that steady yet
And I don't need you telling me how

There's some happiness
And my stone face cracks again
Maybe sometime sooner or later
But I don't think I'm ready yet
I'm not feeling up to it now
Just not that steady yet
And I don't need you telling me how

So if I leave my room
Don't you tell me to lighten up
Maybe sometime sooner or later
But I don't think I'm ready yet
I'm not feeling up to it now
Just not that steady yet

And I don't need you telling me how

- - Eels - -

In Memoriam:

**Stichting Wegloophuis
Amsterdam**

* 1981 2007 †